

Mitjans de pagament documentaris. El crèdit documentari

Carles Olives Felip

Mitjans de pagament internacionals

Índex

Introducció	7
Resultats d'aprenentatge	9
1 Els mitjans de pagament documentaris	11
1.1 Documents de venda	12
1.1.1 La factura proforma	12
1.1.2 La factura comercial	13
1.2 Documents de transport	14
1.2.1 El 'Bill of Lading' (B/L)	14
1.2.2 La pòlissa de noliejament	15
1.2.3 L'air waybill'	15
1.2.4 La carta de port CMR	15
1.2.5 La carta de port CIM	16
1.2.6 El transport multimodal	16
1.2.7 El paquet postal	17
1.3 Els documents d'assegurança	17
1.4 Altres documents comercials	18
1.4.1 La factura duanera	18
1.4.2 La factura consular	18
1.4.3 El certificat d'origen	19
1.4.4 La 'Packing List'	19
1.4.5 El quadern ATA	19
1.4.6 Altres certificats tècnics o sanitaris	19
1.5 Els incoterms	19
1.5.1 Què regulen els incoterms	21
1.5.2 Classificació dels incoterms	22
1.5.3 Consideracions sobre incoterms i mitjans de pagament documentaris	27
1.6 Ordre de pagament documentària	28
1.6.1 Els riscos de l'ordre de pagament documentària	30
1.7 La remesa documentària	31
1.7.1 La carta d'instruccions	33
1.7.2 La remesa documentària en gestió d'acceptació	34
1.7.3 La remesa de documents comercials	34
1.7.4 Normativa internacional de les remeses. Les URC 522	35
1.7.5 Avantatges i inconvenients de les remeses documentàries	39
2 Crèdit documentari I	41
2.1 Concepte de crèdit documentari	43
2.2 Els subjectes del crèdit documentari	44
2.2.1 L'ordenant ('applicant')	45
2.2.2 El banc emissor ('issuing bank')	45
2.2.3 El beneficiari ('beneficiary')	46

2.2.4	El banc avisador ('advising bank')	46
2.2.5	El banc confirmador ('confirming bank')	47
2.2.6	El banc designat ('nominating bank')	48
2.2.7	El banc reemborsador ('reimbursing bank')	49
2.3	Funcionament d'un crèdit documentari	49
2.4	Obertura d'un crèdit documentari	51
2.5	Comunicació de l'obertura d'un crèdit documentari	56
2.5.1	Comunicació de l'obertura d'un crèdit documentari via SWIFT	57
2.6	Documentació que acompanya un crèdit documentari	60
2.7	Els costos del crèdit documentari	61
3	Crèdit documentari II	63
3.1	Segons el compromís del banc emissor	64
3.1.1	Crèdits irrevocables	64
3.1.2	Crèdits revocables	64
3.2	Segons el compromís del banc intermediari	65
3.2.1	Crèdits confirmats	65
3.2.2	Crèdits no confirmats	67
3.3	Segons la forma d'utilització del crèdit	68
3.3.1	Crèdits a pagar a la vista	68
3.3.2	Crèdits utilitzables mitjançant pagament diferit	68
3.3.3	Crèdits utilitzables mitjançant acceptació	69
3.3.4	Crèdits utilitzables mitjançant negociació	69
3.4	Segons el lloc d'utilització	70
3.4.1	Crèdits a pagar a la caixa del banc emissor	70
3.4.2	Crèdits a pagar a la caixa del banc intermediari	70
3.4.3	Crèdits a pagar a la caixa d'un tercer banc	71
3.5	Segons el nombre d'utilitzacions	71
3.5.1	Crèdits d'utilització única	71
3.5.2	Crèdits divisibles	71
3.5.3	Crèdits rotatoris ('revolving')	72
3.6	Segons la possibilitat de transferència	74
3.6.1	Crèdits transferibles	74
3.6.2	Crèdits intransferibles	76
3.7	Segons la manera d'aconseguir avançaments	77
3.7.1	Crèdits amb clàusula vermella	77
3.7.2	Crèdits amb clàusula verda	79
3.7.3	'Receipt and Undertaking'	80
3.8	Altres tipus de crèdits documentaris	80
3.8.1	Crèdits adossats ('Back to back letter of credit')	80
3.8.2	Crèdits documentaris nets	83
3.8.3	Crèdits contingents	83
3.9	Modificació d'un crèdit documentari	84
3.10	Disputes en un crèdit documentari	85
3.10.1	DOCDEX	85
3.11	Presentació electrònica de documents	87
3.11.1	Contingut de les eUCP	88
3.11.2	Validació dels documents	89

3.11.3	Rebuig de documents	89
3.11.4	Situació actual de la presentació electrònica de documents	89
3.11.5	Conceptes equivalents	90
3.12	La carta de crèdit comercial	90
3.12.1	Funcionament	91
3.12.2	Diferències entre carta de crèdit comercial i crèdit documentari	92
3.12.3	En quins casos es pot utilitzar la carta de crèdit comercial?	93

Introducció

En aquesta unitat s'introdueix el concepte de mitjà de pagament documentari pensat per reduir la incertesa que poden tenir exportador o importador quan utilitzen un mitjà de pagament simple. Els mitjans de pagament documentaris es caracteritzen per estar condicionats per una sèrie de premisses que s'han de poder demostrar documentalment.

A l'apartat "Els mitjans de pagament documentaris" s'analitzen tots aquells documents bàsics per a la implantació dels mitjans de pagament documentaris. Dins d'aquests documents és fa una distinció entre documents de venda, documents de transport, documents d'assegurança i finalment altres documents menys utilitzats. Dels documents de venda s'analitza bàsicament la factura proforma, com a iniciadora d'una transacció comercial, i la factura comercial, que és el document que conclou la relació comercial. Respecte als documents de transport, es tracta el marítim, *Bill of Lading*, el terrestre, que es diferencia entre el transport per carretera, documentat amb el CMR, i el transport ferroviari, amb el CIM, així com el transport aeri, amb l'AWB. Les pòlisses d'assegurança i altres documents (certificats), tot i no ser tan freqüents, són importants a l'hora de demostrar les condicions que s'han de complir. Així mateix els incoterms, en la revisió de l'any 2020, creats per la Cambra de Comerç Internacional serviran per fixar les condicions i delimitar les responsabilitats d'exportador i importador.

Un cop analitzada la documentació necessària, es tracten els mitjans documentaris que van néixer de l'evolució dels seus equivalents simples, les ordres de pagament i les remeses.

Als apartats de la unitat "Crèdit documentari I" i "Crèdit documentari II" es desenvolupa extensament el mitjà de pagament internacional per excel·lència, el crèdit documentari.

A "Crèdit documentari I" s'analitza el crèdit documentari explicant què és i com s'ha arribat a la situació actual. Es defineix quins són els subjectes principals (ordenant, banc emissor i beneficiari) i quin són els altres bancs que també poden aparèixer fent funcions d'intermediaris (banc avisador, banc confirmador, banc designat i banc reemborsador). Es presenta el funcionament d'aquest mitjà de pagament, és a dir, com es fa l'obertura d'un crèdit documentari i la comunicació al beneficiari, i quins documents requereix.

A l'apartat "Crèdit documentari II" es detallen les diferents modalitats existents segons el compromís del banc emissor; la forma, el lloc i el nombre d'utilitzacions; la possibilitat de transferència, i la manera d'aconseguir avançaments. Tot i que el crèdit documentari és irrevocable, si totes les parts hi estan d'acord s'hi poden fer modificacions. S'analitza en quins casos i com es poden fer aquestes modificacions a partir dels requisits que s'han de complir perquè siguin acceptades. Es valoren les diferents opcions per resoldre les discrepàncies que sorgeixen en el

procés de demostració documental del compliment de les condicions i es fa una incursió en la presentació electrònica de documents i l'extensió de la normativa que la regula. Es fa també una introducció a la carta de crèdit comercial, ja que es tracta d'una variant precursora del crèdit documentari i que actualment està quedant bastant en desús.

Resultats d'aprenentatge

En finalitzar aquesta unitat, l'alumne/a:

1. Caracteritza els diferents mitjans de cobrament i pagament internacionals documentaris analitzant els procediments, els costos i l'operativa de cadascun i els efectes jurídics i econòmics de la normativa reguladora.

- Identifica la normativa nacional i internacional vigent que regula els mitjans de pagament documentaris internacionals.
- Analitza els efectes jurídics i econòmics dels convenis internacionals que regulen els mitjans de pagament documentaris.
- Interpreta la normativa reguladora dels mitjans de pagament documentaris internacionals a través d'Internet.
- Identifica el crèdit documentari com a mitjà de cobrament i de pagament, i descriu la seva operativa.
- Classifica els diferents mitjans de pagament documentaris internacionals.
- Identifica les modalitats de crèdits documentaris, descrivint els seus procediments d'emissió.
- Reconeix les remeses documentàries com a mitjans de pagament internacionals i descriu la seva operativa.
- Identifica les ordres de pagament documentària com a mitjans de pagament internacionals i descriu la seva operativa.
- Analitza els avantatges i els inconvenients dels diferents mitjans de pagament documentaris internacionals, calculant els costos derivats de la seva gestió.
- Identifica les principals obligacions legals de les entitats financeres, d'assegurances i de transport associades a l'operació internacional, assegurant el cobrament o pagament.

2. Gestiona la documentació per fer el cobrament o pagament internacional amb mitjans documentaris, analitzant els terminis i les condicions estipulats, considerant els sistemes digitals a través d'Internet i garantint la confidencialitat i seguretat de les transaccions.

- Determina la solvència del client i del país, el risc d'impagament i altres circumstàncies financeres en les operacions de comerç internacional.
- Identifica els documents financers i comercials necessaris per dur a terme el cobrament o pagament d'una operació de comerç internacional.

- Determina la documentació que s'exigeix en cada mitjà de pagament per procedir al cobrament/pagament de l'operació de comerç internacional.
- Identifica i confecciona, per a cada mitjà de pagament internacional, el document base que ho representa.
- Reconeix les causes dels retards o impagaments associades als diferents mitjans de pagament en operacions de comerç internacional.
- Calcula els costos financers i no financers deguts a un retard o impagament d'una operació de comerç internacional.
- Utilitza tècniques telemàtiques o convencionals d'investigació per a l'obtenció de la informació.
- Identifica les possibles formes d'operar dels mitjans de pagament internacionals a través d'Internet.
- Utilitza sistemes de certificació digital que garanteixin la confidencialitat i assegurin les operacions de cobrament o pagament internacionals realitzades a través d'Internet.
- Efectua els tràmits administratius relacionats amb el protest d'efectes impagats associats a operacions comercials internacionals.

1. Els mitjans de pagament documentaris

Un problema que presenta el comerç internacional és la impossibilitat de simultaneïtat entre el lliurament de la mercaderia i el pagament. Això fa que importador o exportador estiguin exposats a risc, ja que si el pagament es fa abans de l'entrega de la mercaderia l'exportador pot no enviar el producte quan l'importador ja hauria pagat. Al mateix temps, si el pagament es fa amb posterioritat a la recepció de la mercaderia és l'exportador qui pot tenir problemes. L'importador pot decidir no pagar quan ja té la mercaderia.

Els mitjans de pagament simples no preveuen cap alternativa davant aquestes dues situacions conflictives. L'única funció d'un mitjà de pagament simple és fer arribar a l'exportador l'import de la compravenda. En canvi, els mitjans de pagament documentaris poden donar una solució a aquestes situacions d'indefensió; tot i que no donaran una garantia absoluta, sí que són una bona alternativa.

Als mitjans de pagament documentaris, perquè l'exportador pugui cobrar una venda, s'exigeix el compliment d'una sèrie de condicions que s'ha de poder demostrar de manera documental, i d'aquí ve que s'anomenin *mitjans de pagament documentaris*.

No es tracta d'una solució perfecta, perquè la comprovació que s'ha complert la condició la fa una entitat financera i és únicament formal, és a dir, es comprova que el document que es presenta és aparentment correcte, però no es valora que representi de manera verídica l'operació que ha ocasionat la seva emissió.

Exemple de com una entitat financera comprova la documentació enviada per l'exportador

Un exportador acorda amb un importador que li lliurarà 30.000 llibretes quadriculades. La forma de pagament és a través d'una transferència bancària que s'envia en el moment en què l'exportador presenti la factura corresponent i un comprovant que ha enviat la factura. La presentació es fa al banc emissor de l'importador.

Quan el banc rebí la factura on s'indicaran 30.000 llibretes quadriculades (o una referència a un catàleg) i un document d'un transportista registrant la recollida de la mercaderia, procedirà a enviar la transferència. L'únic que revisarà el banc és que els documents siguin formalment correctes (data, signatura, descripció, etc.). El banc no comprova físicament l'enviament. Si resulta que l'exportador ha enviat realment llibretes ratllades en lloc de quadriculades, el banc no ho sap i pagarà igualment.

El sistema es pot anar perfeccionant afegint més documents a presentar. A l'exemple anterior es podria demanar un certificat d'un tercer que verifiqui que les llibretes enviades són les contractades. Com més documents puguem exigir, més seguretat en el pagament però també més complicada serà la seva utilització i més car resultarà.

Els documents que es poden exigir en un mitjà de pagament documentari són de dos tipus. Per una banda, els documents **financers**, que són el suport físic del mitjà de pagament (lletra de canvi, pagaré, domiciliació bancària, xec, etc.). No

tenen una relació directa amb la transacció ni la mercaderia, només expressen drets, obligacions i moviments de fons derivats de la transacció. Per una altra, els documents **comercials**, que estan relacionats directament amb la compravenda i la mercaderia i els documents de venda, transport, assegurança i d'altres propis de la transacció.

Principalment, qui decideix els documents que ha de presentar el beneficiari d'un pagament és l'ordenant, però en la pràctica el llistat de documents surt de l'acord entre comprador i venedor. Per un costat, l'importador s'ha d'assegurar el que rep a canvi del pagament, però l'exportador també ha de procurar que els documents que li demanaran per cobrar siguin possibles (en el sentit que es puguin aconseguir amb temps suficient, que siguin accessibles i que tinguin un cost raonable).

Al mòdul "Gestió administrativa del comerç internacional" del cicle de Comerç Internacional es pot trobar informació més completa i detallada sobre els diferents documents que intervenen en una transacció comercial internacional.

1.1 Documents de venda

Els documents de venda són aquells que donaran lloc a una venda o els que es generen un cop feta la venda i que acrediten el canvi de propietat de la mercaderia.

Els dos principals documents de venda són:

- la factura proforma
- la factura comercial

1.1.1 La factura proforma

Document que consisteix en una oferta comercial que fa el venedor al comprador. Ha d'estar signada i obliga el venedor a respectar les condicions que ha ofert al comprador. Si el comprador accepta l'oferta presentada pel venedor, se signa i llavors esdevé una comanda en ferm.

És important que la factura proforma inclogui tota la informació de la transacció per evitar interpretacions i malentesos posteriors. Acostuma a tenir la mateixa forma que la factura comercial, però ha d'incloure clarament la paraula "proforma" per evitar confusions.

En ocasions, la factura proforma també es pot utilitzar amb altres finalitats, com la sol·licitud de permisos d'importació o de finançament (per exemple, sol·licitar un crèdit documentari).

1.1.2 La factura comercial

És el document més representatiu de la transacció comercial. La factura comercial demostra el canvi de propietat de la mercaderia, i ha d'incloure totes les dades relatives a la transacció comercial. Aquest document per si sol no demostra el lliurament de la mercaderia a l'importador (aquest punt queda demostrat amb l'albarà), només demostra el canvi de propietat. S'acostumen a emetre diversos exemplars, segons les necessitats posteriors.

No té un format normalitzat, però dins la Unió Europea existeix una directiva que regula la factura comercial lligada a la reglamentació de l'IVA. A nivell internacional, les Nacions Unides, a través de les UNeDocs, orienten en la formalització de les factures electròniques.

La factura comercial ha de contenir com a mínim la informació següent:

- Dades completes de l'exportador i l'importador. Representen l'antic i el nou propietari de la mercaderia.
- Descripció de la mercaderia. Hauria de ser la mateixa que la que s'exigeixi en el mitjà de pagament documentari. Si l'empresa disposa d'un catàleg és aconsellable posar la referència que hi apareix.
- Quantitat de producte, nombre de paquets, marca
- Pes brut i net (si s'escau) i preu unitari i total
- Impostos suportats
- Modalitat de transport
- Condicions de lliurament
- Forma i condicions de pagament
- Incoterm utilitzat

Les **exportacions** fora la Unió Europea estan exemptes d'IVA, i per tant aquest impost no ha d'aparèixer a la factura. Pel que fa a les vendes intracomunitàries, per a que aquestes estiguin exemptes d'IVA, venedor i comprador han d'estar donats d'alta al Registre d'Operadors Intracomunitaris (ROI). Un cop donada d'alta, l'empresa disposarà d'un VAT (NIF comunitari) que apareixerà a la base de dades VIES (VAT Information Exchange System). Abans de fer una factura, l'empresa pot consultar el VIES per comprovar si el comprador està reconegut com a operador intracomunitari per saber si pot facturar amb o sense IVA.

1.2 Documents de transport

Els documents de transport també es coneixen com a *documents d'expedició*. Són documents molt importants en el comerç internacional perquè proporcionen proves sobre l'expedició, la forma d'enviament, la data i el lloc de sortida, etc. Els documents de transport més utilitzats segons el mitjà utilitzat són: marítim, el *Bill of Lading* i la pòlissa de noliejament; aeri, l'*Airway Bill*; terrestre, el CMR, el conveni TIR i CIM; multimodal, els documents FIATA, i finalment el transport postal.

1.2.1 El 'Bill of Lading' (B/L)

Es coneix com el document d'embarcament marítim, ja que s'utilitza quan es fa un transport marítim per línia regular.

L'emet la naviliera o el capità del vaixell, i demostra que existeix un contracte de transport i que l'exportador ha entregat la mercaderia (s'ha embarcat). Un cop la mercaderia és embarcada, un responsable de la naviliera signa el rebut de bord, que servirà per confeccionar el B/L.

En ser un contracte, apareix el trajecte que seguirà la mercaderia. Serveix de prova a l'exportador que vol cobrar un mitjà de pagament documentari, ja que justifica que ha enviat la mercaderia al punt on s'havia pactat.

No es pot retirar la mercaderia sense el B/L, la qual cosa vol dir que dóna un dret de possessió simbòlica al posseïdor.

Moltes vegades, en les condicions del mitjà de pagament es demana un *Clean Bill of Lading*. Vol dir que el B/L no té cap anotació feta pel capità o la naviliera indicant algun desperfecte aparent en el moment de la càrrega.

El *Bill of Lading* es pot emetre nominatiu (no es pot endossar), a l'ordre d'una persona (es pot endossar), al portador i a l'ordre amb endós en blanc (equivalent al portador)

Existeixen diferents modalitats de *Bill of Lading*, d'entre les quals podem destacar:

- El **directe**: s'utilitza quan no es fan transbords.
- El **corregut**: amb transbordament.
- El **Blank Back**, que es tracta d'un B/L abreujat que no inclou totes les condicions emeses pel transportista i no hi figuren ni el nom ni l'anagrama de la naviliera, sinó el del transportista mecanografiat.
- El **House Waybill**, utilitzat per a agrupatges on no es detalla el contingut de la càrrega.

- El B/L **principal**, que recull i empara *House Waybills* i no permet el despatx de la mercaderia.
- El B/L **combinat**, que s'utilitza en transport multimodal.

1.2.2 La pòlissa de noliejament

A diferència del *Bill of Lading*, en el qual es contracta un servei de transport, en la pòlissa de noliejament el que es contracta és el vaixell; per tant, no és exactament un contracte de transport, sinó una actuació semblant a un xàrter. A més, a diferència del B/L, que inclou la possessió de la mercaderia, la pòlissa de noliejament no ho fa.

1.2.3 L'air waybill

És el document de transport aeri, molt menys utilitzat per raons físiques (la mercaderia no pot ser molt gran ni pesar molt) i econòmiques (molt més car) que el transport marítim.

Està regulat pel conveni de Varsòvia, i abasta des que el transportista rep la mercaderia fins al lliurament al lloc indicat al document. Aquest document l'emet la línia aèria o un agent IATA.

Sempre és nominatiu i no es pot negociar ni endossar. Tampoc atorga titularitat de la mercaderia (el transportista només pot entregar la mercaderia al consignatari).

És un document que es pot utilitzar per declarar el valor a la duana.

El consignatari és la persona encarregada de rebre la mercaderia, a qui va adreçada.

1.2.4 La carta de port CMR

La carta CMR s'utilitza en el transport terrestre per carretera, i serveix per demostrar l'existència d'un contracte de transport. Queden exclosos del conveni CMR els transports postals, els funeraris i les mudances.

La carta de port CMR l'emet el transportista i consta de tres exemplars originals signats pel remitent i el transportista (el primer pel remitent, el segon acompanya la mercaderia i el tercer és per al transportista).

El contingut d'un CMR fa referència a les dades del remitent, del destinatari i del transportista, així com els llocs de recepció, descàrrega i descripció de la mercaderia.

No pot existir ruptura de càrrega, és a dir, el que es recull és el que s'ha d'entregar exactament igual. A més, no concedeix la propietat de la mercaderia.

La còpia del remitent serveix per demostrar l'enviament quan així ho requereixi un mitjà de pagament documentari.

1.2.5 La carta de port CIM

És un document de transport emès per la companyia de ferrocarril en el moment de recepció de la mercaderia. S'emet per duplicat i ha d'estar signat i segellat per l'estació expedidora.

El document és nominatiu i no es poden fer transmissions per endós. Consta de cinc exemplars (carta de port, full de ruta, butlletí d'arribada, duplicat de la carta de port i matriu d'expedició).

Ha d'incloure com a mínim la informació següent:

- dades de l'expedidor i el destinatari de la mercaderia
- descripció de la mercaderia
- perillositat o característiques especials de la mercaderia
- pes i nombre de paquets
- estació de destí
- número de sèrie
- classe de vagó o contenidor

1.2.6 El transport multimodal

S'entén per transport multimodal aquell transport de mercaderies en el qual s'utilitzen, com a mínim, dos mitjans de transport diferents en un mateix contracte de transport entre dos punts situats en països diferents.

El transport multimodal s'ha desenvolupat a mesura que s'han introduït els contenidors, ja que aquests faciliten molt la manipulació de la mercaderia.

El document FIATA és el document que representa el contracte de transport multimodal, i està representat per cinc modalitats de documents:

- FCR (*Forwarding Certificate Receipt*): és un document no negociable que demostra que l'exportador ha entregat la mercaderia als magatzems del transitari, que és qui l'emet.
- FCT (*Forwarding Agent Certificate Transport*): demostra que el carregador ha rebut la mercaderia del transitari per al seu transport. Al document hi

figuren una descripció de la mercaderia, la ruta que seguirà, el preu i les parts contractants. Es pot negociar si s'emet a l'ordre.

- FBL (*Forwarding Agent Bill of Lading*): com el FCT, però destinat al transport marítim. És un document negociable si s'emet a l'ordre, i és el més utilitzat.
- FWR (*Forwarding Agent Warrant Receipt*): acredita l'entrega de la mercaderia al transitari per part del carregador i és negociable si s'emet a l'ordre.
- SDT (*Declaration Dangerous Transport*): especial per a transport de matèries perilloses. El transitari declara haver rebut la mercaderia correctament i assumeix la responsabilitat durant el transport.

1.2.7 El paquet postal

El servei de paqueteria postal està destinat a transportar mercaderia en què, pel seu escàs volum o pes, no és viable utilitzar cap dels mitjans de transport habituals. Utilitza la via terrestre i aèria, i està regulat per la Unió Postal Universal, dependent de les Nacions Unides.

1.3 Els documents d'assegurança

Amb els mitjans de pagament documentaris cal que la mercaderia estigui garantida en el transport. En aquest tipus d'assegurança el risc cobert són els sinistres, els robatoris, les pèrdues, etc., que pugui patir la mercaderia durant el seu transport.

L'assegurança té un caràcter indemnitzatori, això vol dir que la indemnització mai pot superar el valor de l'objecte assegurat.

La pòlissa d'assegurança és el contracte escrit d'assegurança, i perquè sigui vàlida ha d'estar signada per l'assegurador i l'assegurat. Ha d'incloure la mercaderia assegurada, els riscos coberts, les primes i la ruta del transport.

Existeixen dues modalitats de pòlisses:

- Les individuals, que assegurin el risc d'un sol trajecte.
- Les globals o flotants, que cobreixen un període determinat o un nombre de trajectes concrets.

El model de pòlissa que s'utilitza en el comerç internacional són les Institute Cargo Clauses (ICC), que són molt més clares perquè en comptes d'indicar els riscos coberts detalla aquells que no ho estan. Existeixen tres modalitats:

No té sentit assegurar dos cops un mateix objecte, ja que l'import de la indemnització es repartiria entre les companyies asseguradores i no es cobraria doble.

- Les ICC-A, semblants a una assegurança a tot risc contra la pèrdua o el dany, ja que inclou tot menys les exclusions que s'especifiquin.
- Les ICC-B, que cobreixen incendis, arrossegament per aigua, avaria grossa, despeses de salvament...
- Les ICC-C, versió reduïda de les ICC-B.

L'assegurança no cobreix les pèrdues ocasionades per retards del transportista.

El més habitual és que en les condicions documentàries es demani presentar una pòlissa de les ICC-A, que es pot completar amb suplementes de clàusules de guerra, vaga...

En determinats casos també es pot sol·licitar, en lloc de la pòlissa d'assegurança, un certificat d'assegurança, que es tracta d'un resguard de la pòlissa que no inclou totes les cobertures. S'emet de manera nominativa i indica amb quina pòlissa queda coberta l'assegurança.

1.4 Altres documents comercials

En les condicions que es fixen per cobrar un mitjà de pagament documentari, a més dels documents de venda, transport, assegurances, etc., també se'n poden demanar d'altres, encara que no siguin tan habituals.

1.4.1 La factura duanera

Document sol·licitat pels serveis duaners d'alguns països normalment per a finalitats estadístiques i informatives. Pot ser un document específic o una anotació a la mateixa factura comercial feta pel consolat del país importador.

1.4.2 La factura consular

És semblant als visats que expedeixen les ambaixades i els consolats autoritzant una importació. Pot tenir un format definit o pot ser simplement una anotació a la factura comercial feta pel consolat del país importador. En certes ocasions es pot utilitzar com a certificat d'origen de la mercaderia.

1.4.3 El certificat d'origen

Document emès per les cambres de comerç que justifica l'origen de la mercaderia amb la finalitat d'aplicar l'aranzel corresponent al país importador. Dins dels certificats d'origen trobem dos models diferents:

- Form-A: s'utilitza a la Unió Europea per a importacions provinents de països que formen part del Sistema de Preferències Generalitzades. L'expedeixen les autoritats duaneres, i la seva validesa és de deu mesos.
- Eur-1: s'utilitza en les relacions comercials entre la Unió Europea i altres unions duaneres del món. En el cas d'importacions inferiors a 6.000 euros es pot substituir per un certificat d'origen genèric.

En cas que un importador pugui presentar qualsevol dels dos certificats, Form-A i Eur-1, se li aplicarà el que li sigui més favorable.

1.4.4 La 'Packing List'

És tracta d'un llistat de paquets en el qual es fa constar el nombre de paquets, caixes, etc., i el seu contingut. També acostuma a incloure dades sobre pesos (pes brut i pes net), i llavors s'anomena *Packing and Weight List*.

1.4.5 El quadern ATA

És un document que permet l'entrada temporal d'una mercaderia a un país sense necessitat de tenir un permís d'importació o exportació temporal. S'acostuma a utilitzar per a productes que es presentin a fires, mostres, etc.

1.4.6 Altres certificats tècnics o sanitaris

Existeix una gran varietat de certificats amb finalitats molt específiques. Alguns d'aquests certificats són certificats sanitaris, d'inspecció, *soivre*, d'homologació *halal* o *kosher*, etc.

1.5 Els incoterms

Quan exportador i importador negocien un contracte existeix el risc que hi pugui haver malentesos per pràctiques comercials diferents en cada país. Imaginem,

per exemple, que s'acorda que l'importador anirà a recollir la mercaderia als magatzems de l'exportador. Si l'exportador té la mercaderia preparada per quan vingui l'importador i aquest envia un camió a recollir-la, es pot presentar el dubte de qui ha d'assumir el cost de carregar la mercaderia o què passaria si es trenqués en el moment de la càrrega.

Aquest tipus de situacions i d'altres de més complexes dificulten les operacions de comerç internacional, no per qüestió de mala fe, sinó per la mateixa pràctica comercial i/o particularitat de cada país.

Una transacció comercial comporta un intercanvi de propietat i un desplaçament de la mercaderia, i el principal punt crític és el moment en què es produeix aquest intercanvi, ja que determinarà les responsabilitats de cadascuna de les parts fins a aquest precís moment.

La Cambra de Comerç Internacional (CCI), en el seu afany per potenciar el comerç internacional a començaments del segle XX, va començar un procés de normalització amb l'objectiu d'homogeneïtzar i donar seguretat jurídica tant a exportador com importador, ja que fins a aquell moment cada país aplicava les seves normes i usos comercials. Es busca, doncs, establir uns codis de bona conducta que ajudin a reduir incerteses i a disminuir les disputes entre les parts.

El fruit d'aquells treballs van ser els International Commercial Terms, més coneguts amb el nom d'incoterms. La primera versió es va publicar l'any 1936, i des de llavors s'han publicat nou versions més fins a arribar a l'actual, de l'any 2020 (publicació 723 de la CCI).

És important destacar que les versions actuals dels incoterms no anul·len les versions anteriors, només canvien les condicions. Per aquest motiu, és primordial indicar a quina versió d'Incoterms se sotmet el contracte.

La CCI és un organisme privat, i per tant les seves normes només poden adquirir força contractual si al contracte de compravenda hi figura de manera expressa l'adhesió voluntària a les normes. Com a conseqüència de la seva naturalesa privada, les regles incoterms no poden contravenir les legislacions nacionals.

'Lex mercatoria'

La *lex mercatoria* és un conjunt de normes privades que s'atorguen els comerciants per regular situacions que no preveu la legislació vigent. Existeix des de les fires de l'edat mitjana, i actualment s'ha utilitzat per universalitzar normes.

Un exemple de *lex mercatoria* són les normes que publica la CCI (incoterms, regles uniformes, etc.).

Els incoterms suposen la definició de tot un conjunt d'obligacions d'exportador i importador sobre el lliurament de la mercaderia sota un codi. D'aquesta manera, posant aquesta nomenclatura al contracte o a la factura, queden establertes les obligacions de cada part. Com que aquestes condicions són universals i d'adhesió expressa, totes les parts saben a què s'obliguen.

1.5.1 Què regulen els incoterms

Els incoterms regulen el lloc on es fa l'entrega, qui assumeix el risc del transport principal, com es distribueixen els costos de la transacció comercial i qui és el responsable del despatx de duana, tant d'exportació com d'importació. No regulen ni la transmissió de la propietat en si mateixa ni els serveis.

Els **incoterms** no inclouen la regulació de la propietat, perquè aquest punt està regulat per les legislacions nacionals i aquestes estan per sobre de la *lex mercatoria*. Tampoc s'hi inclouen les activitats de serveis, perquè els incoterms necessiten un lloc de transmissió i aquests no tenen entrega física.

Els incoterms regulen el següent:

- **Lloc on es fa l'entrega:** quan es parla d'entrega es fa referència al lliurament al transportista principal. L'entrega es pot fer abans de la càrrega al transport principal, en el moment de la càrrega o posteriorment a la càrrega. El lloc on es faci l'entrega determinarà qui és el responsable en cas de sinistre.
- **Qui assumeix el risc de transport:** indicarà qui es fa càrrec d'un possible sinistre produït durant el transport principal, és a dir, que qui assumeixi el risc del transport principal hauria de ser qui contracti l'assegurança, independentment de qui fos el beneficiari.
- **Distribució de costos i despeses:** des d'un punt de vista global, l'incoterm no canvia el cost final de la compravenda, i només indica com es reparteixen. A la pràctica, el cost final l'acaba pagant el comprador, bé sigui directament, assumint el cost corresponent, o bé de manera indirecta, quan l'exportador afegix a la factura els costos dels serveis que ha assumit.

Exemple de repartiment de costos

Suposem que el valor d'una mercaderia exportada és de 500.000 euros, el transport de la mercaderia costa 60.000 euros i la prima d'assegurança del transport, 20.000 euros.

Cas A: es pacta que l'exportador no assumeix ni el cost del transport ni l'assegurança:

- Factura de l'exportador = 500.000 euros
- Cost total de l'importador 500.000 (factura) + 60.000 (transport) + 20.000 (assegurança) = 580.000 euros

Cas B: l'exportador també assumeix el transport

- Factura de l'exportador = 500.000 + 60.000 = 560.000 euros
- Cost total de l'importador = 560.000 (factura) + 20.000 (assegurança) = 580.000 euros

Cas C: l'exportador assumeix el transport i l'assegurança

- Factura de l'exportador = 500.000 + 60.000 + 20.000 = 580.000
- Cost total comprador = 580.000 euros

- **Les responsabilitats del despatx de duana:** el despatx de duana és el procés pel qual se satisfan tots els requisits perquè una mercaderia pugui sortir o entrar a un país. Inclou el pagament de tots els aranzels i altres requisits necessaris per poder posar la mercaderia a disposició de l'importador.

1.5.2 Classificació dels incoterms

En el comerç internacional, exportador i importador estan molt llunyans, i l'entrega de la mercaderia sempre es farà a un transportista. Els incoterms diferencien en dues modalitats de transport: en vaixell i la resta de modalitats de transport. El transport en vaixell inclou tant el transport marítim com el fluvial, i és de llarg el més utilitzat en el comerç internacional. Les altres modalitats de transport inclouen el terrestre (en les seves modalitats de carretera i ferroviari), l'aeri i també una combinació de mitjans. També inclou el transport en vaixell si està combinat amb un altre transport, és a dir, si no s'utilitza de manera exclusiva. De manera genèrica, totes aquestes altres formes de transport se les coneix com a *transport multimodal*, que es fa majoritàriament en forma de contenidors.

Marítim i multimodal

La diferència entre un incoterm marítim i un de multimodal és que el primer només és vàlid per a transport marítim, mentre que el segon es pot utilitzar en qualsevol mitja de transport o combinació de mitjans.

En el cas del transport marítim, la càrrega es considera realitzada en el moment en què la mercaderia es diposita en el vaixell. L'entrega es pot fer al mateix vaixell o al moll al costat del vaixell. En el cas del transport multimodal, l'entrega es farà en el moment en què el transportista rebí la mercaderia.

Un cop definida la responsabilitat, el segon aspecte és com cobrir el risc des que la mercaderia surt del magatzem de l'exportador fins que arriba al magatzem de l'importador. El risc es cobreix amb una assegurança de transport, i la qüestió clau que han de regular els incoterms és qui ha de contractar aquesta assegurança i qui n'és el beneficiari.

És important que l'incoterm especifiqui el **lloc on es fa la transferència** de la mercaderia. Per exemple, CIF Tarragona vol dir que la mercaderia arribaria en vaixell al port de Tarragona.

Combinant quina part assumeix el cost de transport, contracta l'assegurança i és el beneficiari, es poden definir els 11 incoterms que proposa la CCI en la seva revisió de l'any 2020, i que s'agrupen en quatre apartats diferenciats segons el lloc on es fa l'entrega de la mercaderia i per tant es produeix la transferència del risc:

- grup E (sortida)

- grup F (transport no pagat)
- grup C (transport principal pagat)
- grup D (arribada)

Grup E (sortida)

L'únic incoterm d'aquest grup és l'**Ex Works (EXW)**, en què l'exportador posa a disposició de l'importador la mercaderia al seu magatzem. No hi ha entrega al transportista en el sentit que l'exportador no rep cap document de transport, és el mateix importador qui ha de gestionar la càrrega en el transport que hagi contractat.

Es produeix una situació paradoxal, ja que la mercaderia està al magatzem de l'exportador però és propietat de l'importador.

No és un incoterm multimodal, però no sol ser adient en el comerç internacional. La cambra de comerç internacional recomana a la darrera versió del 2020 la seva utilització només en operacions nacionals.

A la figura 1.1 es pot veure un esquema d'aquest incoterm.

FIGURA 1.1. Incoterm EXW

Ex Works (EXW)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
Risc venedor				Risc comprador			
Cost venedor				Cost comprador			

Els incoterms estan pensats per utilitzar-se en el comerç internacional, però per la seva comoditat també es poden utilitzar en el comerç interior.

Grup F (transport no pagat)

En aquest grup d'incoterms, l'exportador posa a disposició de l'importador la mercaderia al país d'origen fent-ne lliurament al transportista principal, i per tant no es fa càrrec d'aquest. A diferència del grup E, l'exportador rep un document de transport quan fa l'entrega al transportista.

L'exportador ha de fer tot el necessari perquè la mercaderia pugui sortir del país. Per tant, és responsable del despatx d'exportació. També ha d'assumir les despeses de control abans de l'embarcament (pes, qualitat, etc.). És a partir de l'entrega que és a càrrec de l'importador, i és a partir d'aquest punt on es defineixen els incoterms que formen el grup F.

Punt de recollida diferent d'un port

L'incoterm que representa aquesta situació és el **Free Carrier (FCA)**. L'entrega es pot fer al mateix magatzem de l'exportador o en un altre punt convingut al país d'origen. En el primer cas, l'exportador assumeix la càrrega de la mercaderia, mentre que en el segon cas no. En poder-se fer l'entrega en qualsevol lloc, es

considera multimodal. La representació gràfica d'aquest incoterm es pot veure a la figura 1.2.

FIGURA 1.2. Incoterm FCA

Free Carrier (FCA)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
Risc venedor			Risc comprador				
Cost venedor			Cost comprador				

Punt de recollida en un port amb lliurament al costat del vaixell

L'incoterm que representa aquesta situació és el **Free Alongside Ship (FAS)**, en què la mercaderia s'entrega al costat del vaixell (al moll on hi ha el vaixell) i no inclou la càrrega, ja que aquesta responsabilitat és de l'importador (vegeu-ne un esquema a la figura 1.3).

FIGURA 1.3. Incoterm FAS

Free alongside ship (FAS)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
Risc venedor			Risc comprador				
Cost venedor			Cost venedor				

Punt de recollida en un port amb lliurament dins del vaixell

L'entrega es fa quan la mercaderia es carrega al vaixell, i està representada per l'incoterm **Free on Board (FOB)**. En aquest cas es poden donar dues situacions: que la mercaderia hagi d'anar a la coberta, i llavors es considera entregada quan es diposita sobre aquesta, o quan ha d'anar sota coberta i per tant no es considera entregada fins que no estigui estibada i trincada. L'esquema d'aquest incoterm és el que es troba en la figura 1.4.

FIGURA 1.4. Incoterm FOB

Free on board (FOB)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
Risc venedor			Risc comprador				
Cost venedor			Cost comprador				

Si els incoterms FAS i FOB són incoterms marítics, l'incoterm FCA és l'equivalent al FOB però en transport multimodal, tal com es pot observar en l'esquema de la figura 1.5.

FIGURA 1.6. Incoterm CIF representatiu del grup C

Cost Insurance and Freight (CIF)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
Risc venedor				Risc comprador			
Cost venedor				Cost comprador			

L'entrega es fa al transportista en un punt convingut i l'assegurança és contractada per l'exportador

Quan l'exportador assumeix el cost de transport i l'assegurança fins a un punt convingut al destí s'ha d'especificar mitjançant l'incoterm multimodal *Carriage and Insurance Paid to (CIP)*. A diferència dels incoterms 2010, en la versió de 2020 l'assegurança mínima que ha de contractar l'exportador ha de ser d'un valor del 110% d'acord amb la ICC-A (Clàusula A de l'Institute Cargo Clauses). A la versió del 2010 es requeria només una assegurança amb clàusula ICC-C, menor que la ICC-A, tal com es manté a la versió 2020 de l'incoterm CIF.

En l'esquema de la figura 1.7 queden resumits els incoterms del grup C.

FIGURA 1.7. Incoterms del grup C

	Incoterms del grup C	
	Amb assegurança	Sense assegurança
Marítim	CIF	CFR
Multimodal	CIP	CPT

Grup D (arribada)

En aquest grup d'incoterms, l'exportador posa a disposició de l'importador la mercaderia al país de destí, i per tant l'exportador és responsable de la mercaderia fins que s'ha descarregat. L'exportador es fa càrrec del transport i l'assegurança, ja que assumeix totes les despeses i els riscos fins a deixar la mercaderia en un lloc determinat del país de destí. El beneficiari de l'assegurança serà l'exportador mateix, perquè en el moment d'embarcar encara és el propietari de la mercaderia (no l'ha transferit).

Tots els incoterms d'aquest grup són multimodals, i es poden trobar tres opcions diferents.

En un punt convingut del país de destí

Quan l'exportador posa la mercaderia al punt convingut del país de destí ha d'utilitzar l'incoterm *Delivered at Place (DAP)*. En aquest cas, a més del transport principal també inclouria el transport interior al país de l'importador fins a deixar la mercaderia al punt convingut. No inclou la descàrrega del transport interior, que acostuma a fer-se al magatzem de l'importador, i tampoc el despatx de la mercaderia a la duana de destí. Aquest incoterm s'utilitza en el transport de

contenidors amb càrrega completa. En la figura 1.8 se'n detalla l'esquema.

Descarregada en un punt convingut del país de destí

A la versió 2020, la novetat principal respecte a les anteriors és l'incoterm **Delivered At Place Unloaded (DPU)**, en què l'exportador està obligat a entregar la mercaderia descarregada del mitjà de transport d'arribada i lliurar-la, posant-la a disposició del comprador en una terminal o qualsevol altre lloc de destinació designat, dins el termini acordat. L'esquema del funcionament d'aquest incoterm és exactament el mateix que l'incoterm DAP afegint la descàrrega de la mercaderia en el destí especificat (és l'únic incoterm que obliga al venedor a fer-ho). Substitueix al **Delivered At Terminal (DAT)** que es recollia a la versió del 2010, que implicava el lliurament específic en una terminal del país de destí.

FIGURA 1.8. Incoterm DAP i DPU

Delivered at place (DAP)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
			Risc venedor				Risc comprador
			Cost venedor				Cost comprador

En un punt convingut del país de destí amb el despatx d'importació

Si l'exportador posa a disposició de l'importador la mercaderia en el lloc de destí (sense l'obligació de descàrrega) i assumeix les despeses i el despatx d'importació, cal especificar l'incoterm **Delivered Duty Paid (DDP)**. Existeix una versió que exclou el pagament de l'IVA (**DDP –VAT excluded**). En la figura 1.9 es detallen les particularitats que cobreix aquest incoterm.

FIGURA 1.9. Incoterm DDP

Delivered duty paid (DDP)							
Venedor	Transportista	Frontera	Port	Transport principal	Port	Terminal Lloc de destí	Comprador
			Risc venedor				
			Cost venedor				

La versió *VAT excluded* es justifica en la filosofia de l'IVA que ha de ser assumit pel comprador.

1.5.3 Consideracions sobre incoterms i mitjans de pagament documentaris

Una de les qüestions que s'acostumen a exigir per cobrar un mitjà de pagament documentari és demostrar que s'ha entregat la mercaderia sol·licitant el document de transport que demostrï que s'ha embarcat.

En el cas dels incoterms del grup D, l'exportador disposa del document de transport perquè ha enviat la mercaderia, però encara manté la propietat perquè

el lliurament no es produeix fins que arriba al país de destí. Podria donar-se el cas que l'exportador cobri la mercaderia quan encara és de la seva propietat i fins i tot es podria produir un sinistre durant el transport, i com que el beneficiari de l'assegurança seria el mateix exportador podria cobrar de l'asseguradora i de l'importador.

Un problema semblant es produeix amb l'incoterm *Ex Works*, ja que l'exportador no fa entrega de la mercaderia (només la posa a disposició) i llavors no disposa de cap document de transport que demostrï que s'ha entregat i per tant tindria complicat poder cobrar.

En utilitzar els incoterms en documents relacionats amb un mitjà de pagament documentari cal tenir present la concreció del lloc on es produeix la transmissió de la mercaderia. Per exemple, si fem una exportació amb contenidors indicant CIP Port de Barcelona sense especificar en quina terminal (Terminal TerCat o la terminal TBC), en cas de no fer-se en la terminal correcta pot aparèixer un cost addicional ocasionat pel moviment del contenidor entre terminals que hauria d'assumir l'importador, i que no estava previst.

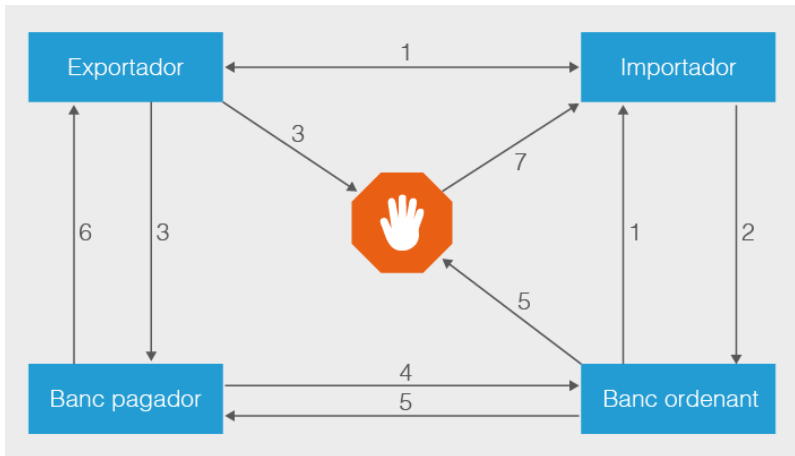
Tanta concreció pot ocasionar problemes a l'hora de validar la documentació d'un mitjà de pagament documentari. Suposem el cas contrari: l'incoterm especifica la terminal TerCAT, però per problemes tècnics aquesta terminal no està operativa el dia que arriba el vaixell i descarrega el contenidor a la terminal TBC. El banc podria donar com a no conforme el document presentat perquè no coincideix amb el punt de descàrrega indicat en les condicions.

1.6 Ordre de pagament documentària

Una ordre de pagament documentària es pot definir com una ordre de pagament simple, ja que es tracta d'una ordre que dona l'importador al seu banc perquè aboni a l'exportador una quantitat de diner transferida des del seu banc (banc emissor) al banc de l'exportador. La diferència és que, perquè el banc pugui executar aquesta ordre, l'exportador haurà de presentar una sèrie de documents pactats prèviament i que donin evidència del compliment d'una sèrie de condicions que es van pactar en el moment de fer el contracte de compravenda. Les condicions pactades tindran per finalitat demostrar que l'exportador ha enviat la mercaderia.

La seqüència de funcionament d'una ordre de pagament documentària comença quan l'importador demana al seu banc que enviï una ordre de pagament documentària a favor d'un exportador, després que aquest presenti una sèrie de documents i que aquests estiguin validats pel banc. L'exportador envia la mercaderia a un punt convingut i els documents, al banc. Un cop el banc rep els documents i els valida, executa l'ordre de pagament i al mateix temps envia la documentació a l'importador perquè pugui retirar la mercaderia enviada al punt convingut.

En la figura 1.10 es mostra un esquema detallat del funcionament d'una ordre de pagament documentària.

FIGURA 1.10. Ordre de pagament documentària

El procediment comença amb una relació comercial, una compravenda en la qual s'acorda el pagament mitjançant una ordre de pagament documentària. Els documents que haurà d'aportar l'exportador dependran de l'incoterm utilitzat, i normalment acostumen a ser la factura comercial (traspàs de propietat), un document de transport (per demostrar l'enviament) i una pòlissa o certificat d'assegurança (per eliminar el risc del transport). Algunes vegades també s'hi pot afegir un certificat específic.

L'importador comunica al seu banc que vol enviar una ordre de pagament documentària a favor de l'exportador amb l'import i les condicions pactades. Es fa saber a l'exportador aquesta circumstància i els documents que haurà d'aportar. En aquest moment, el banc ordenant fa una reserva al compte de l'importador per l'import de l'ordre de pagament.

Quan l'exportador s'assabenta de l'ordre de pagament al seu favor procedeix a enviar la mercaderia a un punt convingut (pot ser una terminal, un dipòsit duaner, un magatzem, etc.). Simultàniament, envia la documentació requerida al banc pagador (banc corresponsal del banc ordenant al país de l'exportador).

En funció del grau de confiança entre els bancs, la revisió dels documents la pot fer el mateix banc pagador o es pot enviar al banc ordenant perquè sigui aquest qui en faci la verificació. En qualsevol dels dos casos, la verificació de la documentació serà només formal, comprovant que totes les dades que apareguin en cada document siguin correctes.

Una vegada els documents estan validats, el banc ordenant envia l'ordre de pagament que estava retinguda fins a aquest moment (utilitzant un missatge SWIFT MT103). També envia la documentació validada a l'importador perquè aquest pugui recollir la mercaderia del punt convingut.

Si l'ordre de pagament pren la forma de transferència s'abona al compte de l'exportador l'import de l'exportació. Si fos una ordre de pagament estricta, es posaria l'import a disposició de l'exportador a la caixa del banc pagador (aquesta opció s'utilitza molt rarament).

L'importador, amb la documentació rebuda del banc ordenant, anirà al punt convingut i recollirà la mercaderia.

1.6.1 Els riscos de l'ordre de pagament documentària

Si bé es cert que millora la seguretat en comparació d'un ordre de pagament simple (l'importador, quan paga, té evidència de l'enviament de la mercaderia), segueixen existint alguns riscos importants. Un d'aquests riscos té el seu origen en el fet que l'ordre de pagament és per defecte revocable, i per tant l'ordenant té la possibilitat de revocar o anul·lar un ordre de pagament abans de la seva data d'execució.

Es podria donar la circumstància que l'exportador envia la mercaderia al punt convingut, que es pot trobar al país de l'importador, i la documentació, confiant en l'avís de l'ordre de pagament al seu favor. Llavors, un cop enviada la mercaderia i la documentació, l'importador, abans que els documents siguin validats, podria revocar l'ordre de pagament. Evidentment, l'importador no podrà retirar la mercaderia, però l'exportador no cobrarà i es trobarà amb una mercaderia que és seva però que està situada en un altre país. L'exportador no tindrà cap més remei que repatriar la mercaderia (assumint també els costos de la repatriació) o intentar buscar ràpidament un segon comprador al país de l'importador, amb les pèrdues que ocasionaria (oferint importants descomptes per fer-la atractiva o pagant lloguer per a l'emmagatzematge de la mercaderia).

Per evitar aquest risc caldria fer una indicació expressa assenyalant que l'ordre de pagament acordada és irrevocable.

Un segon risc es presenta quan la decisió de validar o no la documentació presentada és del banc i aquest només fa una comprovació aparent i no comprova que la mercaderia enviada coincideixi amb la factura. Aquesta situació de risc es pot evitar si es demana un document d'un verificador extern, com ara el Bureau Veritas o la Société Générale de Surveillance, que certifiqui que el que es lliura és exactament l'acordat.

Una altra situació de risc deriva de la no-existència de regles internacionals relatives a les ordres de pagament que regulin de manera detallada el seu funcionament i les obligacions de les parts. Davant aquesta situació, estaran únicament sotmeses a la legislació nacional, la qual cosa provoca indefensió en l'exportador desconexedor de la legislació de l'altre país.

Aquesta incertesa és el motiu pel qual les ordres de pagament documentàries són un mitjà de pagament molt poc utilitzat en el comerç internacional. Són cars a conseqüència de la complexitat de la seva gestió i aporten poques millores en la reducció del risc en relació amb les ordres de pagament simples. Comparativament, és més interessant utilitzar un crèdit documentari si es vol més seguretat amb un nivell semblant de complexitat.

1.7 La remesa documentària

Com les remeses simples, es tracta d'un mitjà de pagament pel qual un exportador envia al seu banc una sèrie de documents financers perquè els faci arribar a l'importador i aconseguir el seu cobrament de manera immediata o amb un venciment futur.

Els documents que s'inclouen en una remesa poden ser financers o comercials. Si només s'inclouen documents financers es tracta de remeses simples, i si també incorporen documents comercials es consideren remeses documentàries.

Els documents financers que es poden incloure en una remesa simple són lletres de canvi, pagarés, xecs o rebuts. En el cas de les remeses documentàries, conjuntament amb aquests documents financers també trobarem documents comercials de venda, transport, assegurança o certificació.

Segons els tipus de documents que incorpori una remesa documentària, podem trobar dues situacions diferents: que combinin documents financers i comercials (el més habitual) o que només incloguin documents comercials.

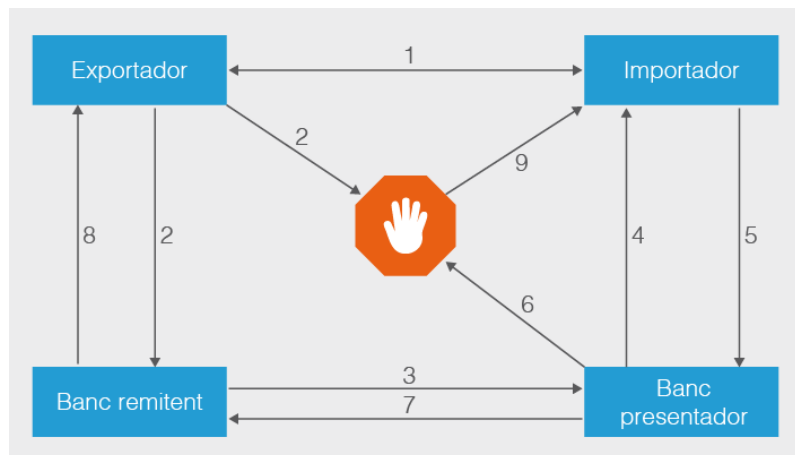
Una diferència important de la remesa respecte als altres mitjans de pagament és que la iniciativa en el cas d'aquest mitjà la pren l'exportador, mentre que en els altres mitjans de pagament és a càrrec de l'importador. Per aquest motiu és important que l'importador reconegui aquest deute, i d'alguna manera aconseguir aquest reconeixent és la primera feina que s'encomana al banc.

Segons les instruccions que l'exportador doni al seu banc, es defineixen tres tipus de remeses:

- Les remeses en gestió de cobrament: es demana al banc que cobri la remesa.
- Les remeses en gestió d'acceptació: es demana al banc que l'importador accepti el compromís de pagament.
- Les remeses enviades per negociació: són remeses amb venciment diferit en les quals l'exportador demana al banc que li avanci el cobrament descomptant l'efecte.

Totes les instruccions que l'exportador doni al seu banc sobre com gestionar aquests documents figuraran escrites en el document anomenat *carta d'instruccions*.

Les remeses documentàries s'utilitzen quan no hi ha molta confiança entre l'exportador i l'importador. L'exportador manté la propietat de la mercaderia mentre l'importador no pagui o es comprometi a pagar, i l'importador no paga fins que no té evidència que l'exportador ha complert totes les condicions pactades en el contracte. En la figura 1.11 es detalla el funcionament d'una remesa documentària.

FIGURA 1.11. Esquema de la remesa documentària

El procés comença amb un contracte de compravenda conseqüència d'una relació comercial. En aquest cas, exportador i importador acorden per un costat utilitzar com a mitjà de pagament qualsevol instrument financer susceptible d'entrar en una remesa, com per exemple una lletra de canvi, i per un altre que l'exportador presenti els documents necessaris per poder fer el despatx d'exportació.

L'exportador iniciarà la remesa portant al seu banc (banc remitent) les lletres de canvi, els documents comercials i la carta d'instruccions. La funció del banc remitent serà cobrar les lletres i donar els documents a l'importador perquè pugui recollir la mercaderia. Segons les condicions de la venda i el grau de confiança, l'exportador enviarà la mercaderia a un punt convingut o esperarà a fer-ho posteriorment.

Un cop el banc remitent envia la remesa al banc presentador amb les instruccions corresponents descrites a la carta d'instruccions, el banc presentador validarà els documents comercials i se'ls guardarà.

A partir d'aquí és el banc presentador qui presentarà les lletres de canvi a l'importador perquè reconegui el deute al mateix temps que l'informa que té disponibles els documents comercials pactats i que han estat validats. Aquest reconeixement del deute es pot fer de dues maneres diferents: reconeixent-se el deute i fent el pagament, on en aquest cas es tractaria de documents a la vista (*Cash Against Documents* o CAD), o mitjançant l'acceptació de les lletres on l'importador reconeix el deute però pagarà més endavant (pagament diferit).

Si les lletres són pagades se les quedarà l'importador com a comprovant de pagament, i en canvi, si són acceptades es retornaran al banc presentador. Un cop en disposició del banc presentador, aquest les pot guardar fins al venciment per portar-les al cobrament o les pot enviar al banc remitent per si l'exportador les vol descomptar. Un cop finalitzats els tràmits financers, el banc presentador entregarà a l'importador els documents que li permetran retirar la mercaderia del punt convingut.

A mesura que el banc presentador vagi cobrant les lletres enviarà la liquidació al banc remitent i aquest ingressarà al compte de l'exportador la liquidació rebuda del banc presentador.

A la pràctica, aquest esquema simple pot ocasionar problemes importants, sobretot si s'utilitzen incoterms del grup C o D. Amb aquests incoterms l'importador pot no recollir la documentació i l'exportador es pot trobar amb la mercaderia refusada al país de l'importador, on haurà pagat el transport, i si vol repatriar la mercaderia també haurà de pagar la repatriació.

En canvi, si els incoterms utilitzats són EXW, FCA, FAS o FOB, la situació per a l'exportador és més favorable ja que el transport l'haurà pagat l'importador i és menys probable que rebutgi la mercaderia.

1.7.1 La carta d'instruccions

La carta d'instruccions conté les instruccions precises per al banc presentador com a representant del banc remitent al país de l'importador. Amb aquest document s'indica què ha de fer amb els documents de la remesa.

La carta d'instruccions ha de contenir com a mínim la informació següent:

- Indicació de si la remesa és simple o documentària.
- Dades personals del lliurat.
- Dades del banc presentador en cas que sigui escollit per l'exportador. Si el banc presentador és el banc corresponal del banc remitent, aquesta dada no serà necessària.
- Indicació clara de l'import de la remesa i la data de venciment.
- Una relació detallada de tots els documents que acompanyen la remesa i el nombre d'exemplars de cadascun d'ells. No sempre es pot disposar de tots els documents des del començament, i és possible que algun d'ells només estigui disponible quan la mercaderia arribi al destí (per exemple, certificacions de control o qualitat).
- Indicació clara de qui ha d'assumir les despeses de gestió de la remesa.
- Indicació de com actuar si el lliurat es nega a pagar les despeses o comissions.
- Instruccions de si l'efecte pot ser protestat o no per motius d'impagament o no-acceptació.

Les normes de la CCI obliguen a adjuntar aquesta carta d'instruccions, ja que en les remeses els bancs només assumeixen la funció d'intermediaris i no poden prendre cap decisió. És a partir d'aquest document que saben com procedir i que els exigeix de fer cap actuació que no figurei en la carta d'instruccions.

1.7.2 La remesa documentària en gestió d'acceptació

Quan els documents d'una remesa no són a la vista es fa necessària l'acceptació del document per part de l'importador. És través de la carta d'instruccions que es demana al banc que sol·liciti a l'importador l'acceptació de les lletres. D'aquesta manera es reconeix el deute i més endavant es pot exigir el seu pagament.

Si l'importador no volgués acceptar la lletra s'hauria de demanar al banc presentador que aixequi un protest per falta d'acceptació. Aquest protest és necessari perquè el tenidor mantingui el dret a reclamar el pagament fent un regrés contra els endossants o el lliurador.

1.7.3 La remesa de documents comercials

Es tracta d'un cas especial de remeses on no s'inclou cap document financer i tots són documents comercials. Aquestes remeses inclouen un document especial anomenat rebut de fideïcomís o *Trust Receipt*.

El rebut de fideïcomís consisteix en un rebut signat per l'importador en el qual declara que ha rebut la mercaderia però sense adquirir la seva propietat. Només actua com a dipositari.

La raó per la qual el fideïcomís es considera remesa documentària és perquè es el banc qui facilita el document de fideïcomís al dipositari que, a canvi, signa un rebut compromentent-se a retornar les mercaderies en un termini determinat o, en cas contrari, pagar el seu valor.

Algunes raons per les quals un fideïcomís és una opció interessant són:

- Que la mercaderia abans de ser rebuda requereixi algun tipus d'inspecció al país de destí (molt freqüent en exportacions als Estats Units).
- Que s'encomani al dipositari que trobi un comprador al país de destí quan la mercaderia es troba en aquest país com a conseqüència d'una importació fallida per la no-acceptació d'una operació comercial anterior. Abans de repatriar-la o abandonar-la, l'exportador intentarà buscar un nou comprador.
- Que el dipositari sigui un agent comercial o un corresponsal de l'exportador al país de destí. El corresponsal no és el propietari de la mercaderia i només l'adquirirà un cop la tingui venuda.
- Que l'importador vulgui revisar la mercaderia abans de pagar-la.

1.7.4 Normativa internacional de les remeses. Les URC 522

La major part de les operacions de cobraments documentaris internacionals estan regulats per les Regles Uniformes Relatives als Cobraments (URC, *Uniform Rules for the Collection of Commercial Paper*). Aquestes normes es van elaborar per iniciativa de la Comissió de Tècniques i Pràctiques Bancàries de la CCI. La primera versió es va publicar l'any 1956, i es van anar revisant posteriorment l'any 1967 (fulletó 254) i l'any 1978 (fulletó 322). La versió actual, les URC 522, van ser aprovades el 15 de maig de 1995 amb 26 articles i van entrar en vigor l'1 de gener de 1996.

Als annexos es pot trobar un enllaç a la normativa completa de les URC522.

La Cambra de Comerç Internacional (CCI)

La Cambra de Comerç Internacional (CCI) és avui en dia l'organització empresarial més gran del món, creada l'any 1919 a París, un cop acabada la Primera Guerra Mundial, i el seu objectiu principal és establir una sèrie de normes que garanteixin la bona pràctica comercial.

Es tracta d'una organització privada que dona protecció a empreses de més de 130 països en operacions comercials. A causa del seu caràcter privat, la CCI no té força per imposar les seves normes, per això els participants en una transacció comercial internacional han de manifestar de manera expressa la seva adhesió a les normes que les emparin.

Actualment té l'estatus d'entitat consultiva de primer ordre davant les Nacions Unides, i ha anat creant normes que es presenten en forma de publicacions (*brochures*). Cada publicació està numerada correlativament amb una nomenclatura llarga i una abreviació de tres lletres seguides del número de publicació. Les URC 522 fan referència a les *Uniform Rules for the Collection of Commercial Paper*, que va ser la publicació 522 de la CCI (*brochure 522*).

En l'àmbit dels mitjans de pagament s'han publicat normes sobre:

- Les remeses: *Uniform Rules for the Collection of Commercial Paper* (URC 522).
- Els crèdits documentaris: *Uniform Customs and Practice for Documentary Credits* (UCP 600). Existeix un annex anomenat eUCP, que regula la presentació electrònica.
- Garanties bancàries: *Uniform Rules on Demand Guarantees* (URDG 758).
- Crèdits *standby*: *International Standby Practices* (ISP 98).
- Garanties accessòries: *Uniform Rules for Contract Bonds* (URCB 524).
- *Forfaiting*: *Uniform Rules for Forfaiting* (URF 800).
- Obligacions de pagament bancàries: *Uniform Rules on Bank Payment Obligations* (URBPO 750).

A part d'aquestes publicacions reguladores dels mitjans de pagament, s'ha de fer esment d'unes altres dues que tenen molta incidència en els mitjans de pagament:

- Regles incoterms 2020 (*brochure 723*).
- Pràctica Bancària Internacional, *International Standard Bank Practice* (ISBP 745).

Les URC 522 contenen 26 articles agrupats en els següents set apartats:

A. Disposicions generals

Article 1: àmbit

- Les URC 522 s'aplicaran a les cobrances i obliguen les parts.
- Els bancs no tenen obligació de transmetre cobrances o instruccions rebudes amb posterioritat.
- Si el banc rebutja una cobrança ho ha de comunicar immediatament.

Article 2: definicions

- Defineix la cobrança i les seves variants.
- Indica com s'han d'entregar els documents.

Article 3: parts que hi intervenen

- Defineix cedent, ban remitent, banc cobrador, banc presentador i lliurat.

B. Forma i estructura de la cobrança

Article 4: instruccions de cobrament

- Exigeix que el cedent aporti la “carta d'instruccions” amb les instruccions de cobrament que s'han de facilitar al banc cobrador.

C. Forma de presentació

Article 5: presentació

- Defineix què s'entén per presentació.
- El documents s'han de presentar tal qual s'han rebut (només s'autoritza afegir el timbrat si la llei ho requereix).
- Si el remitent no designa presentador, el banc cobrador pot escollir el presentador que vulgui.

Article 6: vista/acceptació

- En els dos casos s'ha de fer sense demora.

Article 7: entrega de documents comercials

- Les lletres de canvi a la vista han de ser pagades quan s'entreguin els documents.
- Si el pagament és diferit, el banc remitent ha d'indicar com actuar amb els documents.

Article 8: creació de documents

- Si el banc cobrador ha de crear documents (per exemple, una lletra o un fideïcomís), ha de rebre instruccions del banc remitent indicant com s'ha de fer aquest document.

D. Obligacions i responsabilitats

Article 9: bona fe

- Els bancs actuaran de bona fe.

Article 10: documents i mercaderies/serveis/prestacions

- Les mercaderies no s'han d'enviar directament al banc.
- El banc no té cap responsabilitat en relació amb la mercaderia.
- Totes les despeses ocasionades al banc per la custòdia de la mercaderia seran carregades al cedent.

Article 11: exoneracions respecte als actes del receptor de les instruccions

- El banc actua per nom del cedent.
- El banc no té cap responsabilitat si no es compleixen les seves instruccions.

Article 12: exoneracions sobre els documents rebuts

- Els bancs només són responsables de la verificació aparent.
- El banc ha d'avisar ràpidament si falten documents o dels documents no correctes.
- Els bancs no poden fer cap modificació al document.

Article 13: exoneracions respecte a la validesa dels documents

- El banc no és responsable de comprovar ni l'exactitud ni l'autenticitat dels documents.

Article 14: exoneració per retards

- El banc no assumeix cap responsabilitat pel retard que pugui tenir un missatge o un document. Tampoc pel que fa a la traducció.

Article 15: força major

- El banc no assumeix cap responsabilitat en situacions de guerra, catàstrofes, *lock-outs*, etc.

E. Pagament

Article 16: pagament

- El pagament s'ha de fer sense demora.

Article 17: pagament en moneda local

- El pagament es farà en moneda local si així ho indica el document i si aquesta moneda està disponible de manera immediata.

Article 18: pagament en moneda estrangera

- El pagament es farà en moneda estrangera si així ho indica el document i si aquesta moneda està disponible de manera immediata.

Article 19: pagaments parcials

- Els pagaments parcials només es podran fer si estan expressament autoritzats.
- No s'entregarà el document fins que el pagament s'hagi completat.

F. Interessos, càrregues i despeses

Article 20: interessos

- Si el lliurat rebutja pagar interessos podrà rebre igualment la documentació llevat que les instruccions indiquin el contrari.
- En el cas d'interessos, s'haurà d'indicar el tipus d'interès, el període de liquidació i la base de càlcul.

Article 21: càrrecs i despeses

- Si el lliurat rebutja assumir els càrrecs i les despeses que se li havien assignat tindrà dret a rebre igualment els documents, llevat instrucció en contra, i el cedent assumirà aquests càrrecs i despeses.
- Els bancs poden exigir cobrar per avançat els càrrecs i les despeses.

G. Altres disposicions

Article 22: acceptació

- El banc presentador serà responsable que l'acceptació estigui ben feta.
- El banc no és responsable de l'autenticitat de les signatures ni de la capacitat de l'acceptant.

Article 23: pagaré

- El banc no és responsable de l'autenticitat de les signatures ni de la capacitat del signant.

Article 24: protest

- S'ha de donar instruccions al banc cobrador sobre com actuar en cas de protest.
- El banc no té obligació de protestar un efecte impagat o no acceptat.
- Les despeses del protest seran a càrrec del cedent.

Article 25: representant del cedent (*case of need*)

- Si el cedent designa un representant perquè actuï en cas d'impagament o no-acceptació s'ha d'informar el banc de quins poders té aquest representant.
- Si el representant no presenta poders, el banc no està obligat a fer-li cas.

Article 26: avisos

- Sobre la forma: tots els avisos han de contenir la referència de la remesa.
- Sobre el procediment: s'han de seguir les instruccions facilitades pel cedent.
- Sobre l'avís de pagament: s'ha de fer sense demora detallant les despeses carregades.
- Sobre l'avís d'acceptació: s'ha de fer sense demora.
- Sobre l'avís d'impagament/no-acceptació: s'ha de fer sense demora indicant les raons. Quan el banc remitent rebi aquesta informació haurà d'informar el presentador de com actuar.

Finalment, en un darrer apartat s'especifica que les parts se sotmetran a l'arbitratge de la CCI.

1.7.5 Avantatges i inconvenients de les remeses documentàries

Un dels avantatges d'utilitzar mitjans de pagament documentaris és que l'exportador manté el control de la mercaderia fins que l'importador paga o es compromet

al pagament. Com que en aquest cas la iniciativa correspon a l'exportador, ha de vigilar que les condicions que es fixen en la compravenda no siguin contràries a aquest control.

Amb remeses documentàries no és apropiat utilitzar els incoterms EXW, FAS, FCA o FOB. En aquests quatre casos, el cost del transport és a càrrec de l'importador; per tant, quan l'exportador entrega la mercaderia al transportista perd el control. Per molt que després se li demani la presentació del document de transport, si l'importador actua de mala fe es pot quedar la mercaderia. Al document de transport consta qui és el destinatari i qui ha pagat el transport. En aquests casos, l'exportador entrega la mercaderia i pot no haver-la cobrat.

Un altre aspecte que cal tenir present és el mitjà de transport. Segons el funcionament d'una remesa documentària, quan l'importador paga o accepta la remesa se li entreguen els documents pactats. Un d'aquests documents és el de transport. En cas que l'exportador pagui el transport, grups C i D, la carta de transport és seva, i si posteriorment la vol passar a l'importador l'ha de transferir. L'únic document de transport que és transferible és el *Bill of Lading*, que es pot endossar i que a més és negociable. El CMR, el CIM o l' *Airway Bill* són documents nominatius i no es poden negociar; per tant, no es podrien transferir a l'importador quan pagués o acceptés la remesa. L'única opció en aquests documents seria que l'importador fos el contractant del transport, però llavors succeiria, com s'ha comentat, que l'exportador pot entregar la mercaderia sense haver-la cobrat.

Avantatges i inconvenients per a l'exportador

Entre els avantatges per a l'exportador es troben que és l'únic mitjà en què porta la iniciativa. Gràcies a la possibilitat de descomptar els efectes, pot aconseguir finançament de les vendes a termini, i és una opció més segura que la remesa simple i més fàcil d'utilitzar que el crèdit documentari.

Els inconvenients més habituals se centren en la possibilitat de refús de la mercaderia per part de l'importador un cop enviada, i s'hi afegeix el risc d'impagament, que encara és més elevat que en les vendes amb cobrament ajornat. El banc no és responsable de la veracitat de la signatura de l'acceptant de l'efecte i és difícil repercutir despeses a l'importador.

Avantatges i inconvenients per a l'importador

Els principals avantatges és que resulta més simple de gestionar que el crèdit documentari i a més no consumeix crèdit. Obté finançament de l'exportador quan l'efecte té venciment diferit i pot ajornar el pagament fins que la mercaderia arribi al punt convingut. Un cop acceptada la lletra, pot revisar la mercaderia abans del pagament, i fins i tot la pot rebutjar un cop enviada.

Com a inconvenients, es pot trobar que no pot utilitzar la mercaderia sense autorització, i el pagament es fa contra documents que poden haver estat falsificats.

2. Crèdit documentari I

En els seus orígens, el comerç internacional utilitzava el vaixell com a principal mitjà de transport. Les mercaderies, un cop tancats el contractes de compravenda, eren carregades als vaixells amb destí al port del país de l'importador.

El transport marítim estava poc desenvolupat i amb certa freqüència no es podien complir els terminis de lliurament, i hi havia casos en què la mercaderia arribava amb retard i l'importador renunciava a la seva recollida perquè ja no li interessava. Si la mercaderia no es recollia la compravenda no es completava, i l'exportador es trobava amb una mercaderia situada en un altre país sense un destinatari. Les seves úniques alternatives eren buscar un nou comprador a costa d'abaixar el preu o retornar-la al país d'origen assumint les pèrdues que suposava fer-se càrrec del transport sense haver venut la mercaderia. Per la part del comprador, si bé és cert que en no rebre la mercaderia no l'ha de pagar, aquestes incidències li poden ocasionar pèrdues importants per la interrupció o l'alentiment de la seva activitat econòmica en no disposar de la mercaderia que havia contractat.

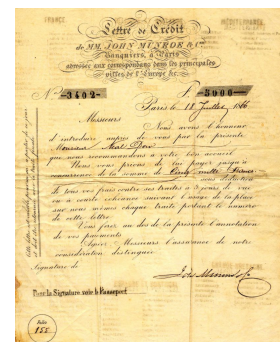
Davant aquesta incertesa, al llarg dels segles XII i XIII es comença a fer ús d'un instrument que intenta assegurar tant la venda com el cobrament. Era el contracte de compravenda contra documents. Consistia en l'atorgament al seu tenidor del dret exclusiu a rebre del transportista els béns objectes de la compravenda.

D'aquesta manera s'assegurava el lliurament al primer comprador, però encara quedava pendent com assegurar el cobrament. Aquest segon problema es va intentar solucionar amb la introducció de la carta de pagament, un document que representava una ordre de pagament que el remitent feia arribar al tenidor. Amb aquest document tenia el dret de demanar el cobrament a un tercer, que assumia la funció de lliurat. Aquesta mena de lletra de canvi amb el temps es va perfeccionant, i al segle XVII dóna lloc a la carta d'ordre de crèdit.

Quan l'importador enviava un representant a adquirir mercaderies li donava una carta en la qual es sol·licitava a un altre comerciant del país de d'exportador que proveís dels fons suficients, de manera que permetés al seu representant adquirir les mercaderies que s'especificaven al document amb el compromís de restituir aquests fons posteriorment.

Aquesta carta de crèdit també evoluciona, i al segle XIX a Anglaterra adquireix el format de crèdit documentari. Consistia en una promesa formal que feia una persona de solvència reconeguda d'acceptar o pagar el títol de crèdit que presentava un beneficiari sempre que aquest complís una sèrie de condicions pactades entre el venedor i el comprador. A canvi d'aquest pagament o acceptació, aquest tercer subjecte rebia una compensació en forma de comissió variable o retribució fixa.

Persones de reconeguda solvència, que també acostumaven a ser comerciants, veuen en aquesta nova activitat una bona oportunitat de negoci reduint cada cop

Carta de crèdit del segle XIX
(Munroe Circular Letter of Credit).
Font: Wikimedia

més la seva activitat comercial per dedicar-se a pagar en nom d'un tercer. Aquest nou mitjà de pagament finalment l'assumiran els bancs i es popularitzarà dins el comerç internacional. Molts països acabaran creant normativa pròpia per regular-ne l'ús.

Davant aquesta disparitat de legislacions nacionals, la Cambra de Comerç Internacional decideix l'any 1933, al 7è congrés celebrat a Viena, publicar les primeres Regles i Usos Uniformes relatius al Crèdit Documentari (UCP 82) per unificar les normatives nacionals i donar més seguretat.

En aquest format, el crèdit documentari és el primer mitjà de pagament en el qual el banc assumeix l'obligació de pagar l'import fixat si el beneficiari del crèdit compleix una sèrie de condicions pactades entre venedor i comprador. Per al venedor, la garantia de cobrament és el mateix banc emissor del crèdit.

És per aquesta raó que aquest mitjà de pagament ha tingut tant èxit en el comerç internacional. És el que dóna més garanties tant a l'exportador com a l'importador, i garanteix a l'importador que no es pagarà fins que no hi hagi evidència que l'exportador ha expedit la mercaderia; per un altre costat, garanteix a l'exportador que, un cop embarcada la mercaderia i lliurats els documents oportuns, cobrarà l'exportació.

Els avenços que s'han produït tant en els mitjans de transport com en els sistemes de comunicació han obligat la Cambra de Comerç Internacional a anar adaptant les regles uniformes a aquesta nova realitat. Des de la primera versió, publicada l'any 1933, fins a la darrera (UCP 600), publicada l'any 2007, s'han produït sis revisions (vegeu la taula 2.1).

Als Annexos podeu consultar la normativa de la Cambra de Comerç Internacional sobre crèdits documentaris en la versió del 2007, les UCP 600.

TAULA 2.1. Evolució de les UCP

Any i versió UCP	Comentari
1933 (UCP 82)	Conegudes com les Regles de Viena. Són acceptades per pràcticament tota la banca europea i algun banc nord-americà a títol individual. La banca anglesa i la de la Commonwealth les rebutgen.
1951 (UCP 151)	Les regles són acceptades de manera gairebé universal llevat de la banca anglesa, que encara s'hi mostra reticent.
1962 (UCP 222)	S'hi fan modificacions per tal de poder incorporar la banca anglesa
1974 (UCP 290)	Es fa una adaptació de les normes als nous sistemes de transport (contenedor i multimodal)
1983 (UCP 400)	Segueix l'adaptació als nous mitjans de transport i als nous mitjans de transmissió telemàtics. Es preveuen dues modalitats noves de crèdit documentari: el pagament diferit i el crèdit <i>standby</i> .
1993 (UCP 500)	S'estableix la irrevocabilitat del crèdit documentari. Els bancs només negociaran documents
2007 (UCP 600)	Es fa una revisió tècnica de les UCP 500. Se simplifiquen amb la finalitat de disminuir les consultes i s'eliminen repeticions, i conté regles d'interpretació.

Aquestes regles formen part de la *lex mercatoria*. Tot i tenir una àmplia acceptació mundial, no estan emparades per cap conveni o tractat internacional, i per tant no

deixen de ser un reglament privat. Perquè puguin tenir caràcter vinculant per a les parts cal remarcar expressament el sotmetiment a elles (art. 1). Són contractes d'adhesió que no vinculen si no es manifesta expressament aquest desig. De la mateixa manera, en un hipotètic conflicte entre les UCP i la normativa nacional les lleis del país estan per sobre de les de la Cambra de Comerç Internacional.

Les **UCP** només són vinculants si s'hi manifesta expressament l'adhesió.

UCP és l'acrònim anglès d'Uniform Customs and Practice for Documentary Credits.

2.1 Concepte de crèdit documentari

La Cambra de Comerç Internacional, a l'article 2 de les UCP 500, defineix el crèdit documentari com "tot tipus d'acord, qualsevol que sigui la seva denominació o descripció, a partir del qual un banc (banc emissor, obrant a petició i de conformitat amb les instruccions d'un client) ordenant o en el seu popi nom:

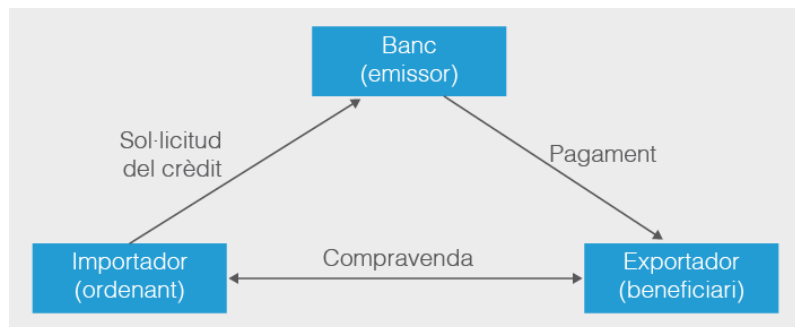
- S'obliga a fer un pagament a un tercer (beneficiari) o a la seva ordre, o acceptar i pagar lletres de canvi, lliurades pel beneficiari.
- Autoritza un altre banc perquè efectui el pagament o perquè accepti i pagui els instruments de gir.
- Autoritza un altre banc perquè negociï, contra l'entrega dels documents exigits, sempre que es compleixin les condicions del crèdit.

En paraules més senzilles, es pot definir com un acord entre un client (importador) i el seu banc, de manera que aquest darrer es compromet a fer un pagament o a acceptar lletres de canvi a un beneficiari (exportador) sempre que aquest beneficiari lliuri al banc una sèrie de documents relacionats amb l'operació de crèdit. Els documents lliurats tenen per finalitat demostrar el compliment d'unes condicions pactades per les parts. Aquest pagament el pot fer directament o mitjançant un tercer banc.

El banc assumirà com a propi el **deute de l'ordenant**, i queda obligat al seu pagament, però en canvi no assumeix els compromisos del contracte de compravenda.

El crèdit documentari necessita com a mínim de tres subjectes: l'ordenant (importador), el banc (banc emissor) i el beneficiari (exportador), tal com podeu veure en la figura 2.1.

L'article 2 de les UCP 500 defineix quines sucursals d'un banc en un altre país es consideren bancs diferents.

FIGURA 2.1. Esquema dels subjectes bàsics d'un crèdit documentari

Les fases del crèdit documentari són:

1. La seqüència comença amb un contracte de compravenda pel qual l'exportador es compromet a lliurar un determinat bé o servei a l'importador i aquest a canvi s'obliga a pagar pel producte rebut i es pacta el mitjà de pagament que s'utilitzarà (en aquest cas, crèdit documentari). En aquest moment, l'obligació de pagament és de l'importador.
2. L'importador sol·licita al seu banc l'obertura d'un crèdit documentari i al mateix temps li indica les condicions que ha pactat amb l'exportador perquè pugui cobrar. En el fons, l'importador està dient al seu banc que pagui l'exportador si aquest compleix les condicions (documentals) pactades.
3. Quan el banc accepta la sol·licitud procedirà a l'emissió del crèdit documentari. En aquest moment, el banc assumeix el deute del seu client com a propi i es fa únic responsable del pagament de la importació. També substituirà l'importador en el dret a rebre la documentació pactada. El banc revisarà la documentació rebuda, i si és correcta procedirà al pagament. L'article 2 parla de "presentació conforme amb els termes i condicions del crèdit, amb les disposicions aplicables d'aquestes regles i amb la pràctica bancària internacional". La revisió que farà el banc és únicament formal, és a dir, comprovarà que els documents siguin correctes, però no comprovarà físicament la mercaderia.

És aconsellable que exportador i importador pactin les **condicions del crèdit** documentari abans de procedir a la seva sol·licitud, perquè si l'exportador no està d'acord amb totes clàusules no l'acceptarà i l'importador haurà d'assumir els costos generats.

2.2 Els subjectes del crèdit documentari

Si bé en el crèdit documentari es necessiten un mínim de tres subjectes, hi pot haver altres figures que complementin els actors principals. Els intervinents que ens podem trobar en aquesta relació contractual són:

- l'ordenant
- el banc emissor
- el beneficiari

2.2.1 L'ordenant ('applicant')

L'ordenant és l'importador. Segons l'article 2 de les UCP, és la "part a petició de la qual s'emet el crèdit". Dóna les instruccions al seu banc perquè procedeixi a l'obertura d'un crèdit documentari a favor de l'exportador.

Al mateix temps, es compromet amb el banc emissor al reemborsament de l'import que el banc pagui per la utilització del crèdit documentari, sempre que es compleixin les condicions fixades en l'obertura del crèdit documentari, i que hauran estat pactades prèviament amb l'exportador.

L'ordenant fixa les condicions del crèdit documentari.

Condicions incloses en un crèdit documentari

Les condicions que s'inclouen en un crèdit documentari haurien de ser:

- Possibles de complir
- Dependents del beneficiari
- Coherents
- Basades en documents

2.2.2 El banc emissor ('issuing bank')

Seguint també l'article 2 de les UCP 600, el banc emissor és "el banc que emet un crèdit documentari a petició de l'ordenant o per compte propi". Abans de procedir a l'obertura del crèdit, el banc emissor ha d'estudiar el risc que comporta l'operació.

En cas d'acceptar-la, es compromet de manera directa o mitjançant un intermediari al pagament a l'exportador o, alternativament, a l'acceptació o negociació dels documents que aquest li presenti, a condició que es compleixin totes les condicions establertes en el text del crèdit (art. 7).

Si no es diu el contrari, el **compromís del banc**, un cop acceptat, és irrevocable.

El banc emissor es fa càrrec del deute de l'ordenant davant el beneficiari, independentment de les relacions que hi pugui haver entre ordenant i beneficiari. Garanteix de manera irrevocable el pagament del crèdit. El banc emissor pot assumir totes les funcions o en pot delegar a altres bancs que actuen d'intermediaris.

El banc emissor adquireix un compromís **solidari** amb l'ordenant de pagar l'import del crèdit documentari al beneficiari.

2.2.3 El beneficiari ('beneficiary')

Segons l'article 2 de les UCP, és la "part a favor de la qual s'emet el crèdit", normalment l'exportador. Té dret que se l'aboni l'import del crèdit o, en el seu cas, que es negociïn o acceptin els girs que se li presentin, sempre que s'hagin complert les condicions fixades en l'obertura del crèdit.

El banc emissor manté un **vinde documentari** irrevocable amb el beneficiari; en canvi, el beneficiari no té cap compromís amb el banc emissor.

Com que importador (ordenant) i exportador (beneficiari) estan situats en països diferents, és molt habitual que el banc emissor requereixi la col·laboració d'altres bancs per poder completar el procés. Aquests bancs actuen com a intermediaris i poden assumir diferents funcions. Així, distingirem entre:

- el banc avisador (*Advising Bank*)
- el banc confirmador (*Confirming Bank*)
- el banc designat (*Nominating Bank*)
- el banc reemborsador (*Reimbursing Bank*)

2.2.4 El banc avisador ('advising bank')

També anomenat banc notificador, té la funció de comunicar al beneficiari l'obertura d'un crèdit documentari a favor d'aquest. L'únic compromís que assumeix el banc avisador és verificar l'autenticitat aparent del crèdit i enviar-ne una còpia al beneficiari.

Les funcions del banc avisador estan regulades per l'article 9 de les UCP. Segons aquest article, el banc avisador no assumeix cap obligació d'honar o negociar el crèdit. *Honar* és el terme que utilitza la CCI per expressar el compliment de l'obligació expressada en el crèdit documentari. Segons l'article 2, es pot honrar un crèdit mitjançant el pagament si és a la vista, amb un compromís de pagament diferit o acceptant una lletra de canvi.

El banc avisador pot utilitzar un segon banc. En aquest cas, qualsevol modificació que es faci al crèdit s'haurà de comunicar al beneficiari a través d'aquest segon banc, que també hauria de verificar-ne l'autenticitat aparent. La utilització de missatges SWIFT facilita molt aquesta verificació. A la pràctica, el beneficiari notifica a l'ordenant en quin banc vol rebre l'ingrés perquè se'l pugui designar banc avisador (d'aquesta manera es facilita la comunicació).

Pagament de les comissions

L'única obligació del banc emissor respecte al banc notificador és pagar les comissions per la funció d'avisar el que se li ha encomanat, llevat que s'hagués pactat que aquestes serien a càrrec del beneficiari. Si el banc avisador decideix no avisar del crèdit, ho ha de comunicar immediatament al banc emissor (art. 10).

Honrar no és sinònim de *pagar*. **Honrar** vol dir donar compliment a les instruccions donades al crèdit documentari, que poden ser pagar, acceptar efectes o descomptar efectes.

2.2.5 El banc confirmador ('confirming bank')

És el banc encarregat de confirmar el crèdit. Assumeix els mateixos compromisos que el banc emissor, i per tant està obligat a honrar el crèdit de la mateixa manera que ho faria el banc emissor. Segons l'article 2, "és el banc que afegeix la seva confirmació a un crèdit amb l'autorització o a petició del banc emissor".

Aquest compromís és independent del que té el banc emissor. En cas que el banc confirmador es vegi obligat a honrar el crèdit, tindrà dret a exigir al banc emissor el reemborsament al qual ha hagut de fer front i a les comissions derivades de la seva actuació.

La pràctica habitual és que si existeix **banc confirmador** aquest també assumeixi la funció de banc avisador.

El banc confirmador ve a ser una mena d'avalador del banc emissor, i s'acostuma a utilitzar quan el banc emissor no dona garanties suficients. Apareix a petició del beneficiari.

També es pot utilitzar en aquelles situacions en què el banc emissor està situat en un país políticament inestable (per exemple, quan es poguessin aplicar restriccions als moviments de divises). En aquest cas, el banc confirmador estaria situat en un altre país.

Exemples del sentit de l'existència d'un banc confirmador

Suposem que a començaments de 2015 una empresa catalana fa una exportació a un client grec que s'acorda pagar amb un crèdit documentari amb venciment al juliol del mateix any. En operacions anteriors, tant el client grec com el seu banc (a qui sol·licita els crèdits documentaris) s'han mostrat totalment solvents i aparentment no sembla en aquell moment que hi hagi d'haver cap problema.

Resulta que en el moment d'honrar el darrer crèdit documentari el banc s'ha trobat amb una restricció a la sortida de capitals del país imposada pel Govern grec. El banc, tot i que té recursos, no té permís del Govern per poder fer el pagament. En aquesta situació, l'exportador català es quedaria sense cobrar. Si el venedor hagués tingut la precaució de sol·licitar la confirmació a un banc català, el seu risc de no-cobrament desapareixeria, perquè podria exigir al banc confirmador el pagament del crèdit documentari. L'exportador, d'aquesta manera, hauria eliminat el **risc polític**.

Imaginem que aquest mateix exportador ha trobat un nou client resident en un país africà del qual no coneix pràcticament res. Per intentar reduir la incertesa que aquest nou client aporta a la transacció comercial, exigeix cobrar mitjançant un crèdit documentari que l'importador haurà de sol·licitar al seu banc. Si aquest banc no té una certa solvència internacional és molt possible que l'exportador tingui certs dubtes de poder cobrar el crèdit documentari. Per eliminar aquesta incertesa podria sol·licitar la confirmació d'un segon

banc de prestigi internacional o, encara millor, d'un banc del país de l'exportador, així s'eliminarà el **risc bancari**.

D'entrada no sembla gaire lògic que un exportador estigui disposat a gastar-se diners en un banc confirmador si la garantia de cobrament d'un crèdit documentari la dona el mateix banc emissor. A partir dels exemples anteriors es pot comprovar que hi ha situacions en les quals és molt recomanable l'existència d'un banc confirmador.

2.2.6 El banc designat ('nominating bank')

És el banc que s'encarrega d'honrar el crèdit documentari si es compleixen les condicions pactades. Segons l'article 2, és "el banc en el qual el crèdit està disponible o qualsevol banc en el cas que el crèdit estigui disponible en qualsevol banc". Pot ser un banc diferent de l'emissor i el confirmador, i està situat al país del beneficiari.

Si no és banc confirmador no té obligació d'honrar el crèdit fins que no hagi rebut els recursos necessaris del banc emissor o confirmador.

Només s'acostumen a utilitzar en operacions financeres complexes quan els compromisos del banc emissor s'estenen a altres bancs.

Les formes que té el banc designat d'honrar un crèdit documentari estan marcades per l'article 2. Així, dins dels bancs designats distingirem:

- **Banc pagador (*paying bank*):** és aquell banc designat que rep l'ordre del banc emissor de pagar o comprometre's a un pagament futur. Té dret al reembors per part del banc emissor de tot el que s'hagi satisfet per la utilització del crèdit documentari. Perd aquest dret si actua sense consentiment del banc emissor.
- **Banc acceptant (*accepting bank*):** el banc designat accepta lletres de canvi emeses pel beneficiari. És molt semblant al banc pagador, però en lloc de pagar accepta lletres que haurà de pagar posteriorment. D'aquesta manera, el beneficiari pot descomptar els efectes i avançar el cobrament del crèdit. Com que l'acceptació l'ha fet un banc, no hauria de tenir problemes per aconseguir descompte bancari.
- **Banc negociador (*negotiating bank*):** és el banc que descompta les lletres o els efectes acceptats per algun dels bancs que participen en el crèdit. Si el banc negociador també és el banc confirmador, aquest descompte es fa "sense recurs" contra el beneficiari (no es pot reclamar al beneficiari en cas d'impagament de la lletra de canvi).

Si el **banc negociador** actua per ordre del banc emissor tindrà la mateixa relació que un banc pagador; en canvi, si actua pel seu compte descomptant efectes sense autorització del banc emissor, aquest no tindrà cap obligació respecte al banc negociador llevat de la de reemborsar les lletres al seu venciment

- **Banc transferidor (*transferring bank*):** és el banc que transfereix els drets del beneficiari a un tercer. En termes financers vindria a ser el banc que “endossa” el crèdit documentari. Només pot aparèixer en crèdits documentaris transferibles i acostuma a ser algun dels bancs participants (no un banc nou). La transferència només es pot fer a petició del beneficiari, que és qui té els drets de cobrament (vegeu la taula 2.2).

TAULA 2.2. Funcions del banc designat

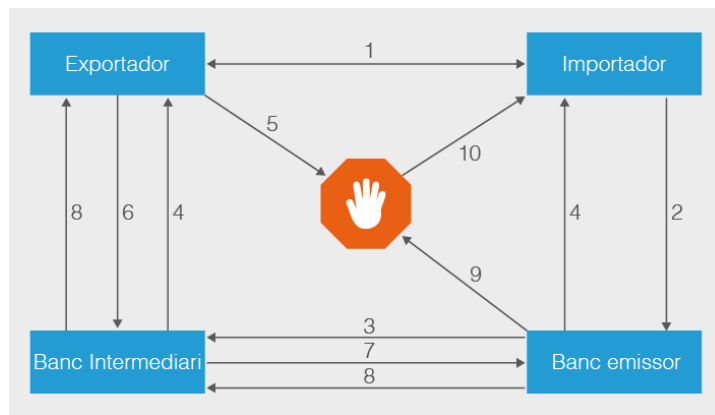
Banc pagador	Banc acceptant	Banc negociador	Banc transferidor
Realitza el pagament	Accepta lletres per pagar-les posteriorment	Negocia i descompta els efectes	Transfereix drets a un tercer (endossa)

2.2.7 El banc reemborsador ('reimbursing bank')

És el banc que proveeix fons al banc pagador quan el pagament es fa amb divisa. És un banc aliè. En la pràctica habitual, el banc emissor acostuma a enviar primer l'import del crèdit al banc reemborsador i aquest, posteriorment, després de fer el canvi de moneda, el remet al banc pagador. L'article 13 estableix que les despeses que ocasioni la utilització d'un banc reemborsador seran a càrrec del banc emissor; en cas que les hagués d'assumir el beneficiari, s'hauria d'indicar expressament al crèdit documentari i es deduirien de l'import total a cobrar. També seran a càrrec del banc emissor les despeses ocasionades al beneficiari i quan el banc reemborsador no atén al pagament al primer requeriment (si tota la documentació presentada és correcta).

2.3 Funcionament d'un crèdit documentari

L'esquema de la figura 2.2 mostra el desenvolupament d'una operació de crèdit documentari.

FIGURA 2.2. Operació de crèdit documentari

Les fases de l'operació són les següents:

1. El desencadenant d'un crèdit documentari és una compravenda conseqüència d'una relació comercial entre exportador i importador. En aquesta relació comercial s'haurà estipulat que el mitjà de pagament a utilitzar serà un crèdit documentari.
2. L'importador sol·licita al seu banc (banc emissor) l'obertura d'un crèdit documentari a favor del beneficiari (normalment l'exportador). En aquesta sol·licitud, que actualment en molts bancs consisteix en el compliment d'un formulari a la pàgina web de l'entitat, ha de contenir totes les dades relatives al crèdit.
3. El banc emissor avaluarà la viabilitat del crèdit, i si ho considera convenient procedirà a la seva obertura i demanarà al seu banc corresponsal al país de l'exportador que notifiqui a aquest l'obertura del crèdit. També serà el moment en què el crèdit sigui confirmat per un altre banc si així s'hagués pactat en les condicions de la compravenda.
4. El banc corresponsal accedeix a fer les gestions sol·licitades pel banc emissor i el banc confirmador també assumirà la funció de banc avisador. L'avís ha d'incloure totes les condicions lligades al pagament del crèdit.
5. El beneficiari examina en la notificació rebuda que les condicions siguin exactament les que es van pactar en el moment de la compravenda. Si les condicions són correctes procedirà a enviar la mercaderia a un punt convingut. El punt convingut és un lloc on es dipositarà la mercaderia en espera que sigui recollida per l'importador quan aquest rebi els documents un cop honrat el crèdit documentari.
6. El beneficiari, després d'enviar la mercaderia, presenta els documents sol·licitats al crèdit documentari. La presentació la farà al banc intermediari (pot ser el banc confirmador o un banc designat). Segons la relació que existeixi entre el banc emissor i els altres bancs intermediaris, la verificació dels documents la poden fer aquests darrers o, en el seu defecte, es farà arribar al banc emissor, que serà qui els validi.

7. Si els documents són correctes es procedirà a honrar el crèdit documentari. En cas de dubtes, es pot consultar l'ordenant sobre com actuar.
8. El banc emissor transfereix l'import del crèdit al banc pagador perquè aquest aboni el crèdit al beneficiari un cop deduïdes les comissions i altres despeses a càrrec d'aquest. Si el banc pagador hagués pagat amb anterioritat (al punt 7) hauria enviat al banc emissor, junt amb la documentació, una liquidació del pagament.
9. Al mateix temps, lliura la documentació a l'ordenant perquè pugui recollir la mercaderia i carrega al seu compte l'import del crèdit.
10. L'importador, amb els documents en el seu poder, recull la mercaderia del punt convingut.

Tota aquesta explicació es pot veure resumida en la figura 2.3.

FIGURA 2.3. Funcionament del crèdit documentari

És aconsellable que exportador i importador pactin les **condicions del crèdit** documentari abans de procedir a la seva sol·licitud, perquè si l'exportador no està d'acord amb totes clàusules no l'acceptarà.

2.4 Obertura d'un crèdit documentari

El crèdit documentari s'inicia quan l'importador dóna instruccions al seu banc perquè procedeixi a la seva emissió. Aquestes instruccions es recullen per escrit en un document anomenat formulari de sol·licitud de crèdit documentari.

Aquest document conté la petició formal per part de l'ordenant, el detall de les condicions en què s'ha d'emetre i la relació de documents que permetran la seva utilització. Aquestes condicions no poden donar lloc a diverses interpretacions i han de ser molt clares (art. 3).

Alguns cops, el formulari abans esmentat és l'únic document escrit entre l'ordenant i el banc emissor. S'acostuma a utilitzar un model dissenyat per la CCI que cada entitat financera ha personalitzat a la seva manera. Actualment, molts bancs disposen a la seva pàgina web d'un formulari que l'ordenant emplena amb totes les condicions del crèdit i el presenta a l'entitat financera.

El contingut del formulari de sol·licitud ha de respondre a les condicions pactades entre exportador i importador. Tot i que el banc emissor només actua a les ordres de l'ordenant, sovint també assessorà l'importador afegint o eliminant instruccions que evitin l'aparició de discrepàncies posteriors.

A la secció "Annexos" es poden consultar models de formulari.

La Cambra de Comerç Internacional recomana que el model de formulari de sol·licitud contingui els camps següents:

Comprovació dels noms

Cal comprovar bé els noms de l'ordenant i del beneficiari. Moltes discrepàncies en la validació de documents són conseqüència d'errors tipogràfics o de manca de dades.

1. Nom i adreça completa de l'ordenant: nom i cognoms si és persona física o raó social si és persona jurídica. També ha d'incloure l'adreça completa.

2. Nom i adreça completa del banc emissor: ha d'incloure aquestes dades del banc al qual es demana el crèdit documentari.

3. Data de sol·licitud: data en què es demana l'emissió del crèdit documentari.

4. Data de venciment i lloc de presentació de la documentació: tots els crèdits han de tenir una data límit de validesa, que s'interpreta com la data límit per presentar la documentació.

Segons l'art. 29, si la **data de venciment** és un dia inhàbil, és prorrogarà al dia hàbil següent (si es presenta en data prorrogada s'haurà d'avisar d'aquest fet al banc emissor).

La data límit d'embarcament no es pot ampliar com a conseqüència de la pròrroga.

Per una altra part, la presentació s'haurà de fer dins l'horari habitual del banc. També ha d'incloure el lloc de la presentació dels documents per al pagament, acceptació o negociació, llevat dels crèdits lliurament negociables, que es podran presentar en qualsevol banc.

En fixar el venciment cal donar temps suficient al beneficiari perquè tingui temps de completar tota la documentació requerida.

En casos de força major (catàstrofes naturals, vagues, guerres o qualsevol altra causa que quedi fora del seu control), el banc no està obligat a **honrar crèdits** que haguessin expirat durant la inactivitat (art. 36).

5. Nom i adreça del beneficiari: perquè el banc avisador pugui contactar sense dificultat amb el beneficiari. També pot incloure un número de telèfon o fax.

6. Transmissió del crèdit: l'ordenant ha d'indicar al banc la forma d'avisar el beneficiari, que pot ser per via postal o telemàtica (SWIFT). Si l'avis és postal, el banc avisador ha de verificar les signatures que apareguin a la carta de crèdit i s'enviarà al beneficiari una còpia del document que ha rebut del banc emissor. Aquesta condició no serà necessària si la transmissió es fa via SWIFT. En alguns casos també es comuniquen preavisos d'obertura per accelerar els tràmits d'expedició de la mercaderia.

La forma més habitual i segura de transmissió és via SWIFT.

7. Indicació de si el crèdit és transferible: un crèdit transferible és aquell que permet al beneficiari sol·licitar al banc designat posar el crèdit documentari a disposició d'un segon beneficiari. Perquè el crèdit sigui transferible s'ha d'indicar de manera expressa (art. 38).

8. Confirmació del crèdit: un banc intermediari només podrà confirmar un crèdit documentari si ha estat prèviament autoritzat pel banc emissor a petició

de l'ordenant. També es pot deixar a voluntat del beneficiari la confirmació del crèdit. En aquest cas s'ha de marcar l'opció "pot afegir".

9. Import i divisa: l'import ha d'anar lligat al cost de la importació. El crèdit documentari també haurà d'especificar la moneda en la qual s'ha de fer el pagament. Per evitar problemes posteriors, l'import i la divisa en la qual s'emeta el crèdit documentari ha de ser la pactada amb l'exportador

És aconsellable utilitzar els **codis ISO** per identificar la moneda i evitar errors de monedes amb noms similars.

10. Tolerància: l'article 30a de les UCP 600 estableix que si el crèdit documentari conté expressions del tipus "al voltant", "aproximadament", etc., de manera genèrica es permetrà una tolerància de $\pm 10\%$ en l'import, la quantitat o el preu unitari. Això vol dir que es consideraran vàlids documents presentats amb aquestes oscil·lacions sobre el valor pactat.

L'article 30b especifica que si la quantitat no està expressada en unitats (quantitat de paquets), la tolerància no pot excedir de $\pm 5\%$ sempre que això no suposi excedir-se en l'import total del crèdit.

11. Crèdit disponible amb o utilitzable per: llevat del cas que s'indiqui que el crèdit només es pot utilitzar al banc emissor, tots els crèdits han d'indicar el banc intermediari designat i autoritzat per pagar, acceptar o negociar. Si el crèdit és lliurament negociable, qualsevol banc es considera banc designat. Si l'ordenant no sap en quin banc vol el beneficiari tenir el crèdit disponible, pot utilitzar alguna de les opcions següents:

- Banc de la seva elecció (*bank of your bhoice*)
- Deixar-ho en blanc

També cal indicar a l'impres de la forma d'utilització del crèdit, que pot ser:

- Mitjançant pagament a la vista (*by payment at sight*)
- Mitjançant pagament diferit a X dies des de... (*by deferred payment at X days from ...*)
- Mitjançant acceptació de lletres a X dies des de... (*by acceptance of drafts at X days from...*)
- Mitjançant negociació (*by negotiation*)

Quan la utilització impliqui lletres, els bancs acostumen a voler que aquestes continguin un missatge de l'estil "lliurat segons crèdit documentari número... (del banc emissor) i número ... (del banc intermediari)".

12. Utilitzacions i expedicions parcials i fraccionades: en l'article 31 s'admet una utilització parcial i a l'article 32, una utilització fraccionada per períodes

Tolerància

La tolerància del 5% no s'aplica si la quantitat està mesurada en unitats, llevat que el preu sigui CIF (en aquest cas es permet una tolerància del 5% sempre que no alteri la quantitat o el preu unitari).

Acceptació del beneficiari

Si el crèdit és utilitzable mitjançant acceptació, el beneficiari, junt amb els documents sol·licitats, haurà d'incloure les lletres oportunes, que hauran de ser acceptades pel banc emissor.

La utilització d'expedicions parcials donarà lloc a la presentació de documents en cada expedició (transport, certificacions, legalitzacions, etc.).

---

determinats. Si el crèdit permet utilitzacions fraccionades i durant un determinat període no hi ha expedició o no s'utilitza aquella part de fracció, la part equivalent del crèdit deixa d'estar disponible.

13. Transbords: si l'ordenant no permet transbords ho ha de dir expressament al formulari de sol·licitud del crèdit documentari. No obstant això, facilitar el transbord pot ser interessant per a l'importador perquè tindrà més marge de maniobra per decidir el lloc de descàrrega més barat o més proper a la seva fàbrica.

Transbord i transport multimodal

Amb l'aparició del transport multimodal, el concepte de transbord pot donar lloc a confusions. S'entendrà per transbord aquella situació en la qual la mercaderia canvia de mitjà de transport i genera un document de transport nou.

En el cas del transport multimodal es produeix un canvi de mitjà de transport (per exemple, camió-vaixell-camió), però per a tot el transport s'ha fet servir un únic document, el de transport multimodal o FIATA *bill of lading*, també conegut com FBL).

14. Assegurança: si és a càrrec de l'ordenant s'ha de marcar la casella corresponent. L'article 28 regula el tema de cobertures i documents.

15. Detalls del transport: l'ordenant ha d'informar el banc emissor sobre dates i dates de transport i embarcament (tot i que pot ser de manera genèrica, com per exemple indicar "qualsevol port de..."). Un punt molt important del crèdit documentari fa referència a la data màxima d'embarcament de la mercaderia. Embarcar la mercaderia en una data posterior a l'establerta és causa de no cobrament d'un crèdit documentari. També s'han d'indicar els ports de càrrega i descàrrega, tot i que en aquest darrer cas algunes vegades convé no ser molt precís, perquè potser el lloc exacte no estigui operatiu en aquell moment o es pugui disposar d'una opció alternativa més avantatjosa per a l'importador (per exemple, es pot indicar el port però no el moll de descàrrega).

16. Descripció de la mercaderia: ha de permetre una identificació correcta, però al mateix temps ha de ser simple sense abusar de detalls tècnics que puguin dificultar la interpretació dels documents. També es pot fer referència a la factura. La descripció de la factura no ha d'entrar en contradicció amb la que conté el crèdit documentari.

Descripció de la mercaderia

Si es fa una explicació molt detallada o molt tècnica de la mercaderia, després aquesta descripció ha de ser copiada per l'empresa de transport en el coneixement d'embarcament. És fàcil que es produeixin errors de transcripció si s'utilitza llenguatge molt tècnic o complicat. Això donaria lloc a discrepàncies en la validació de documents, perquè la descripció del crèdit no seria exactament igual al de la carta de coneixement d'embarcament.

17. Condicions d'entrega: el contracte de compravenda ha d'incloure el lloc, la forma i el moment en què s'ha d'entregar la mercaderia. En aquest sentit, és molt important utilitzar incoterms.

Als "Annexos" podeu trobar més informació sobre l'assegurança i la relació amb el crèdit documentari.

Als "Annexos" es pot consultar la importància que tenen els documents de transport en els requisits del crèdit documentari.

Comprovació de l'esborrany

Abans de redactar els documents de transport definitius és una bona opció comprovar que l'esborrany serà acceptat pel banc. Els documents de transport són una altra font de disputes en el moment d'acceptació dels documents que presenta l'exportador, i refer-los no és una operació immediata.

Quins incoterms prefereixen els bancs?

Els bancs prefereixen els incoterms CIF o CPT. Si es produeix un sinistre, l'ordenant del crèdit documentari rep la indemnització i el banc pot reclamar-li el pagament del crèdit documentari amb la indemnització rebuda.

Un error més habitual del que seria desitjable es la utilització d'**incoterms marítims** en el transport amb contenidors. Quan s'utilitzen contenidors, la mercaderia es lliura al transportista a la terminal de càrrega, molt abans que es carregui al vaixell. En aquests casos, els incoterms més adients serien FCA, CIP o CPT.

18. Documentació exigida: l'ordenant és responsable de decidir quina documentació ha de presentar el beneficiari.

Els **documents exigits al beneficiari** han de ser fàcils d'aconseguir i coherents.

Inicialment la documentació ha de ser original, però els bancs acostumen a acceptar fotocòpies o fins i tot còpies en qualsevol suport, sempre que estiguin marcats com a originals i que la signatura, el segell o similar tingui aparença d'original (art. 17). L'ordenant també ha de decidir el contingut de cada document i qui l'ha d'emetre.

No s'han d'exigir al beneficiari documents que hagin de ser **emesos o verificats** per l'ordenant.

19. Presentació de documents: com a norma general, la data de venciment del crèdit documentari també és la data límit de presentació dels documents. Si es requereix la presentació de documents de transport, la seva presentació no pot ser més tard de 21 dies des de l'embarcament, i sempre que aquest límit no superi el venciment del crèdit documentari. Si es presenten documents no sol·licitats no es tenen en compte per a la validació i se retornen. Quan un crèdit documentari contingui instruccions sense especificar quin document ha de demostrar el seu compliment, aquestes no es tindran en compte.

La **recepció i validació** de documents per part d'un banc designat que no sigui confirmador no pressuposa cap obligació d'honrar posteriorment el crèdit (art. 12).

20. Instruccions addicionals: és un espai reservat perquè l'ordenant informi el banc d'aspectes no inclosos en els apartats anteriors. S'hi acostuma a especificar a càrrec de qui són les despeses bancàries, els mitjans de comunicació a utilitzar amb el beneficiari, etc.

21. Sotmetiment a les UCP 600: segons l'article 1, s'ha d'indicar al document, de manera expressa, l'adhesió del crèdit documentari a les normes UCP 600.

22. Signatures: si qui sol·licita el crèdit documentari és una persona jurídica, la petició l'ha de signar qui tingui poders per obligar la societat. Si és una persona física ho farà a títol individual, i amb la seva signatura és suficient. Per part dels bancs han de signar els seus apoderats (si s'emet via fax), o en aquest cas és suficient la utilització de claus SWIFT.

Als "Annexos" podeu veure alguns exemples de comissions i despeses.

2.5 Comunicació de l'obertura d'un crèdit documentari

És pràctica habitual que quan un importador i el seu banc acorden l'emissió d'un crèdit documentari, el banc emissor del crèdit faci arribar al beneficiari (l'exportador) un esborrany de les condicions que se li exigiran per poder cobrar el crèdit. Per fer aquesta notificació s'utilitza un banc avisador situat al país de l'exportador.

Aquesta notificació acostuma a arribar abans del swift i l'exportador no està obligat a acceptar les condicions que se li han proposat. És més, pot fer esmenes a aquestes condicions que haurien de ser acceptades per l'importador. Si importador (ordenant) i exportador (beneficiari) no es posen d'acord en les condicions el crèdit documentari no es podrà fer.

És molt important que l'exportador revisi amb detall totes les **condicions fixades al crèdit** per evitar controvèrsies posteriors. En un primer moment s'han de revisar els aspectes més formals, com són les dates, els imports, les mercaderies objecte de la compravenda o les dades exactes de l'ordenant o beneficiari.

En error tan simple com pot ser un ball de xifres en l'adreça, el telèfon o el fax del beneficiari pot impedir que li arribin a temps les comunicacions o que fins i tot no li arribin).

Posteriorment s'han de verificar els aspectes formals més concrets sobre temes com els requeriments de la documentació exigida.

Idioma dels certificats

Imaginem que paguem mitjançant un crèdit documentari una exportació procedent de la Xina, i que entre altres documents hem sol·licitat la presentació d'un certificat de qualitat expedit abans d'embarcar la mercaderia. Si aquest certificat arriba escrit en xinès tindrem dificultats per comprovar si el seu contingut s'ajusta al que s'havia demanat. Segurament hauríem de buscar un traductor, amb els endarreriments i increments de costos que això suposa. És preferible pactar d'entrada que els documents hauran d'estar redactats en un idioma que l'importador o el banc emissor (o el seu representant) no tinguin dificultat per comprendre.

Finalment, s'hauria de procedir a examinar el contingut dels documents requerits, i de manera molt especial el contingut del document de transport.

Una font important de controvèrsies en la validació dels documents per part dels bancs és la **no-coincidència** en la descripció de la mercaderia en la factura i en el document de transport. No estaria de més que en l'esborrany presentat l'importador indiqués el text que hauria de contenir el document de transport per poder-l'hi facilitar al transportista.

Visat o certificació

És important que si els documents exigits requereixen algun tipus de visat o certificació, l'exportador no tingui excessius problemes per aconseguir-la dins els terminis de presentació dels documents establerts en el crèdit documentari.

2.5.1 Comunicació de l'obertura d'un crèdit documentari via SWIFT

El sistema SWIFT és el mitjà de comunicació xifrat que utilitzen els bancs per a les seves comunicacions.

Els missatges relacionats amb els crèdits documentaris es troben dins de la categoria 7, que inclou crèdits documentaris i garanties. En concret, els missatges més habituals són:

- MT700: Comunicació d'emissió d'un crèdit documentari
- MT707: Comunicació de modificació de condicions
- MT734: Avís de no-conformitat dels documents presentats pel beneficiari
- MT740: Autorització de reemborsament
- MT750: Avís de documents discrepants (encara no estan rebutjats)
- MT752: Comunicació d'acceptació de documents discrepants
- MT754: Avís d'execució del crèdit documentari (pagament, acceptació o negociació)
- MT756: Avís de pagament o reemborsament
- MT799: Com tots els missatges acabats en 99, format lliure per comunicar qualsevol altra circumstància no prevista en els missatges anteriors.

Informació que conté un MT700

Com tots els documents SWIFT, el MT700 és un fitxer que conté tota una sèrie de camps on es van definir les característiques del crèdit documentari. D'aquests camps, uns són de compliment obligatori, si no no es completa el document, i uns altres són voluntaris.

Contràriament al que pugui semblar, els camps obligatoris s'acostumen a marcar amb una lletra M (*mandatory*), mentre que els camps d'emplenament voluntari es marquen amb una O (*optional*).

La informació que conté un missatge d'emissió d'un crèdit documentari és, seqüencialment, la següent (vegeu la taula 2.3).

TAULA 2.3. Camps d'un SWIFT d'emissió d'un crèdit documentari

Camp	Contingut
(M) 27:	Seqüència total. Nombre de pàgines que conté el document.
(M) 40A:	Indicació si el crèdit documentari és revocable o irrevocable.
(M) 20:	Número del crèdit documentari (és interessant incloure aquest número en altres documents).

TAULA 2.3 (continuació)

Camp	Contingut
(O) 23:	Indica si s'ha de fer un preavis del crèdit documentari.
(O) 31C:	Data d'emissió del crèdit documentari (AAMMDD).
(M) 40E:	Regles aplicables al crèdit documentari. Les més habituals són <i>UCP latest version</i> , <i>ISP latest version</i> , <i>OTHR</i> (altres) i <i>EUCP latest version</i> (suplement de les UCP per a presentació electrònica).
(M) 31D:	Data i lloc del venciment del crèdit. Representa el darrer dia en què (si no s'ha dit el contrari) es pot presentar la documentació requerida. També indica el lloc on s'ha de presentar aquesta documentació.
(M) 51a:	Identificació del banc del sol·licitant (s'ha d'utilitzar un codi BIC bancari). És el banc al qual l'importador sol·licita el crèdit documentari.
(M) 50:	Dades del sol·licitant. Acostuma a ser l'importador. És la persona que sol·licita al banc l'obertura d'un crèdit documentari.
(M) 59:	Dades del beneficiari. És la persona, física o jurídica, a favor de qui va dirigit el crèdit documentari. Acostuma a ser l'exportador.
(M) 32B:	Dades de l'import del crèdit i de la moneda. L'import i la moneda han de coincidir amb el de la factura comercial tenint en compte la tolerància expressada al camp següent (39A), i la moneda ha d'expressar-se seguint la nomenclatura ISO de tres lletres (les dues primeres fan referència al país i la tercera és la inicial de la moneda). Els decimals s'han de separar per una coma. Com a mínim, l'import ha de tenir un dígit.
(O) 39A:	Toleràncies admeses. La tolerància està molt mal expressada a l'article 30 de les UCP600. Després d'una consulta a la CCI, els manuals d'interpretació dels crèdits documentaris de la major part d'entitats bancàries han decidit que la tolerància expressada en aquest apartat només s'aplicarà a l'import del crèdit documentari. Per defecte és del 10%.
(O) 39B:	Igual que el 39A, però aplicables sobre la quantitat embarcada, i per defecte no pot superar el 5%. Si es vol fixar una tolerància diferent, diuen que s'ha d'expressar al camp 45A amb la descripció de la mercaderia.
(O) 39C:	Imports addicionals coberts. Aquí s'hi poden incloure conceptes com assegurança, transport, interessos, etc. Aquest import s'ha d'afegir al del 39B per tal de no superar el límit. Aquests imports addicionals es poden utilitzar, per exemple, per passar de FOB a CIF o per determinar els interessos d'una lletra de canvi.
(M) 41A:	"Disponible amb... per...". Aquest camp s'utilitza per identificar el nom del banc on el crèdit està disponible i en quin format (acceptació, pagament diferit, negociació, pagament vista, etc.). El nom es pot posar en format BIC o amb el nom textual del banc.
(O) 42C:	En el cas de lletres emeses a partir del crèdit documentari, en aquest camp hi figuraria el nom del tenidor de la lletra.
(O) 42A:	Nom del lliurat de la lletra, en el mateix cas que el camp anterior.

TAULA 2.3 (continuació)

Camp	Contingut
(O) 42M:	Detalls del pagament combinat, si s'escau. El pagament combinat no està previst en les UCP 600, però és una pràctica no gens extraordinària. Un pagament combinat seria, per exemple, el 50% de la proforma per avançat i l'altre 50% a la vista.
(O) 42P:	Detalls del pagament diferit. A una data determinada, a partir de l'embarcament de la mercaderia...
(O) 43P:	Embarcaments parcials. En aquest apartat s'indicarà si estan permesos o no ho estan. Si no es diu res en contra se suposaran permesos.
(O) 43T:	Transbords. Igual que en el cas anterior, s'ha d'indicar si estan permesos o no. És important destacar que en el transport multimodal el canvi de mitjà de transport no es considera transbord. El transbord ha d'originar documents de transport diferents.
(O) 44A:	Lloc on es despatxa la mercaderia i el seu destí.
(O) 44E:	Port o aeroport de sortida. Si no hi ha cap raó que ho impedeixi, és preferible indicar qualsevol port/aeroport per evitar discrepàncies davant un possible incompliment per raons alienes als participants.
(O) 44F:	Port o aeroport d'arribada. Si no hi ha cap raó que ho impedeixi, és preferible indicar qualsevol port/aeroport per evitar discrepàncies davant un possible incompliment per raons alienes als participants.
(O) 44B:	En el cas de transport multimodal, punt de destí final.
(O) 44D:	Durada del transport. Indica el temps que la mercaderia estarà sobre el mitjà de transport. No és un camp que s'acostumi a emplenar.
(O) 45A:	Descripció de la mercaderia. El seu contingut ha de coincidir amb el de la factura comercial.
(O) 46A:	Documentació requerida per poder cobrar el crèdit documentari. En aquest camp hi figuraran els documents que haurà de presentar l'exportador.
(O) 47A:	Altres condicions que ha de complir l'exportador per poder disposar del crèdit documentari i que no estan previstos en els apartats anteriors. En aquest apartat també es podria incloure com actuar amb els costos generats per les possibles discrepàncies.
(O) 71B:	Relació de càrregues vinculades al crèdit documentari que s'assignen al beneficiari. Les sigles més utilitzades són: * AGENT: comissió per a l'agent * COMM: comissió del banc emissor * CORCOM: comissió per al banc corresponsal * DISC: tipus d'interès aplicable al descompte comercial * INSUR: prima d'assegurança * POST: franqueig * STAMP: timbre * TELCHAR: comissió de teletransmissió * WAREHOUSE: comissió d'emmagatzematge

TAULA 2.3 (continuació)

Camp	Contingut
(O) 48:	Terminis de presentació. Període de temps, a partir de l'embarcament, en què es poden presentar els documents per al cobrament, acceptació o negociació. Els documents de transport tenen un termini de presentació per defecte de 21 dies.
(M) 49:	Instruccions de confirmació
(O) 53a:	Banc reemborsador. Nom del banc autoritzat per l'emissor a reemborsar un crèdit documentari.
(O) 78:	Instruccions per al banc pagador/acceptador/negociador
(O) 57A:	Nom del banc avisador (si és diferent del banc confirmador)
(O) 72:	Informació addicional

(M) camp obligatori, (O) camp optatiu

2.6 Documentació que acompanya un crèdit documentari

El llistat de documents que es poden exigir en un crèdit documentari és gairebé il·limitat. Es poden demanar certificats de qualsevol cosa que sigui certificable.

Les condicions que s'imposin en un **crèdit documentari** només podran ser acceptables si es poden documentar. En cas contrari, s'entendran com a no posades.

Els documents que s'haurien de sol·licitar en un crèdit documentari haurien de tenir alguna de les tres finalitats següents:

- Garantir que la mercaderia que es ven és la que es vol adquirir.
- Permetre fer de manera correcta el despatx de la mercaderia.
- Permetre complir amb les normatives del país d'origen i del país de destí.

També s'hi podran afegir altres documents que pugui facilitar el beneficiari per ell mateix.

A partir d'aquest principi distingirem dos tipus de documents: els que podem considerar **bàsics** (es demanen sempre) i els **altres** (sol·licitats de manera més ocasional)

Entre els documents bàsics hi ha la factura, el document de transport i el document d'assegurança. N'hi ha d'altres que també són força habituals, com el *packing list*, certificats d'origen, certificats tècnics i sanitaris, certificats de qualitat, etc.

Segons estimacions de la Cambra de Comerç Internacional, gairebé el seixanta per cent dels crèdits documentaris emesos presenten discrepàncies quan els bancs

procedeixen a valorar els documents presentats per l'exportador i són rebutjats en primera instància.

Els costos d'aquests rebutjos són importants, i com més bancs hi participin (confirmador, avisador, etc.) més alts seran.

Les discrepàncies poden ser de dos tipus:

- **Salvables:** les que un cop comunicades a l'exportador tenen solució (per exemple, manca de signatura a la factura, nombre de còpies insuficient, etc.).
- **Insalvables:** quan l'exportador no les pot solucionar i depenen de la voluntat final de l'importador (per exemple, data d'embarcament posterior a la fixada en el condicionat del crèdit).

A l'hora de valorar els documents, els bancs han adoptat una estratègia del principi de literalitat o de **compliment estricte**. Aquest principi diu que els bancs no han d'interpretar els documents, sinó que únicament han de tenir en compte la literalitat del document presentat.

Actualment, aquesta tendència comença a perdre força, ajudada per moltes sentències judicials, la qual cosa permet una certa flexibilitat en la interpretació de la documentació que han de validar, on es passa del compliment estricte al **compliment substancial**.

2.7 Els costos del crèdit documentari

Les despeses i comissions d'un crèdit documentari acostumen a repartir-se entre l'ordenant i el beneficiari, assumint cada part les que són conseqüència de les seves peticions.

L'ordenant acostuma a assumir les següents comissions:

- **Comissió d'obertura:** és una comissió que es carrega cada vegada que es concedeix un crèdit documentari. S'acostuma a completar amb una comissió d'irrevocabilitat.
- **Comissió de risc:** comissió que s'acostuma a pagar trimestralment mentre el crèdit documentari es manté viu.
- **Comissió de pagament diferit:** substitueix la comissió de risc si el pagament és diferit. S'aplica si el pagament del crèdit es fa amb posterioritat a la data de recepció dels documents. S'aplica un percentatge mensualment o trimestralment (depèn de l'entitat financera) amb un mínim mentre no es pagui el crèdit.
- **Comissió per modificació de crèdit:** s'aplica quan es demana una modificació en les condicions del crèdit, i acostuma a ser una quantitat fixa.

- **Comissió per discrepàncies:** s'utilitza quan hi ha discrepàncies en la validació dels documents i s'ha de demanar permís a l'ordenant per donar-lo per bo o no. És una quantitat fixa per cada consulta feta a l'ordenant.
- **Despeses SWIFT:** és un pagament que es fa per utilitzar la transmissió via SWIFT d'un crèdit documentari. La quantitat a pagar és fixa però molt variable (pot anar des dels 20 € euros fins als 150 €).

Per la seva part, el beneficiari assumirà les següents comissions:

- **Comissió d'avís de banc pagador:** s'aplica quan el beneficiari rep un avís del banc pagador notificant-li l'obertura d'un crèdit documentari al seu favor al banc emissor. És un percentatge de l'import amb un mínim.
- **Comissió de confirmació:** és la comissió que cobra el banc confirmador per garantir el pagament del crèdit. No és una comissió barata (pot arribar al 6% trimestral), i s'acostuma a liquidar trimestralment mentre el crèdit és viu. El percentatge depèn del risc que assumeix el banc confirmador. Com més risc presenti el banc emissor, més alta serà la comissió.
- **Comissió de pagament en efectiu:** el beneficiari la paga en el moment en què rep l'import del crèdit.

Altres comissions i despeses habituals en altres productes financers que es poden cobrar també en aquest producte són les despeses d'estudi i formalització del crèdit, de finançament...

3. Crèdit documentari II

Els crèdits documentaris es poden classificar segons diferents criteris. Per una banda, les UCP distingeixen dues formes de crèdits: els irrevocables i els revocables. També fan una distinció segons la forma d'utilització diferenciant entre els disponibles per al pagament, els disponibles per acceptació i els disponibles per negociació.

La resta de classificacions fan referència al grau de compromís dels bancs, a la forma d'utilització, als terminis per al pagament o a la mateixa funcionalitat del crèdit.

A la taula taula 3.1 es pot observar la classificació dels diferents tipus de crèdits documentaris.

TAULA 3.1. Tipus de crèdits documentaris

Criteri	Tipus de crèdits
Segons el compromís de l'emissor	Crèdits irrevocables
	Crèdits revocables
Segons el compromís del banc intermediari	Crèdits confirmats
	Crèdits no confirmats
Per la forma d'utilització	Crèdits utilitzables mitjançant pagament a la vista
	Crèdits utilitzables mitjançant pagament diferit
	Crèdits utilitzables mitjançant acceptació
	Crèdits utilitzables mitjançant negociació
Pel lloc d'utilització	Crèdits a pagar a la caixa del banc emissor
	Crèdits a pagar a la caixa del banc intermediari
	Crèdits a pagar a la caixa d'un tercer banc
Pel nombre d'utilitzacions	Crèdits amb utilització única
	Crèdits divisibles
	Crèdits rotatoris
Segons la possibilitat de transferència	Crèdits transferibles
	Crèdits no transferibles
Segons la forma de fer disposicions avançades	Crèdits de clàusula vermella
	Crèdits de clàusula verda
	<i>Receipt and Undertaking</i>
Altres tipus de crèdits	Crèdits nets (<i>Clean Letters of Credit</i>)
	Crèdits <i>Back to Back</i>
	Crèdit contingent

3.1 Segons el compromís del banc emissor

En aquesta classificació es troben els crèdits irrevocables, directes o indirectes, i els crèdits revocables. Es distingeixen per la possibilitat d'anul·lar o no un crèdit documentari un cop s'ha emès.

3.1.1 Crèdits irrevocables

Un crèdit irrevocable és aquell que implica un compromís ferm per part del banc emissor de complir amb les obligacions adquirides amb l'obertura del crèdit documentari, sempre que es presentin i es validin els documents requerits. Qualsevol crèdit documentari, si no es diu el contrari, és irrevocable.

Representa una garantia formal del banc emissor davant el beneficiari. El principi d'irrevocabilitat vol dir que un cop quedi establert en el contracte no es pot modificar ni cancel·lar sense el consentiment de totes les parts implicades. Qualsevol modificació posterior ha d'estar aprovada tant pel banc emissor com pel beneficiari

Dins els crèdits irrevocables distingirem dos casos diferents:

- **Crèdit documentari irrevocable directe:** el banc emissor es compromet directament amb el beneficiari a pagar-li el seu import, a acceptar els girs que presenti o a negociar-li els documents. El banc designat és el mateix banc emissor.
- **Crèdit documentari irrevocable indirecte:** són aquells crèdits en els quals el banc emissor sol·licita a altres entitats, normalment del país de l'exportador, que assumeixin el pagament del crèdit, acceptin girs o negociïn documents. El banc emissor es compromet a reemborsar els imports desemborsats per aquestes entitats per satisfer el crèdit.

3.1.2 Crèdits revocables

Són crèdits que poden ser modificats o cancel·lats pel banc emissor en qualsevol moment, sense avís previ al beneficiari. No tenen cap sentit entre els crèdits documentaris i, de fet, a les UCP 600 no s'esmenten. Un crèdit revocable no suposa un compromís ferm per part del banc emissor ni una garantia de cobrament per al beneficiari. És una figura inútil, molt poc utilitzada i contrària a la mateixa essència del crèdit documentari.

3.2 Segons el compromís del banc intermediari

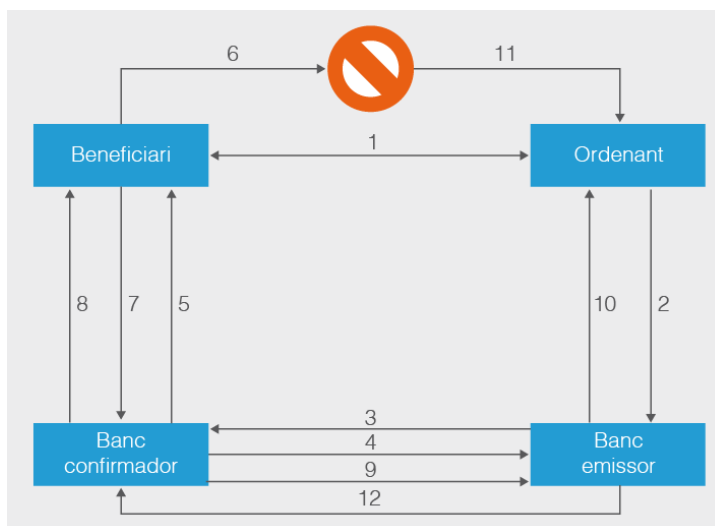
Es tindrà en compte si un altre banc diferent de l'emissor garanteix o no el cobrament del crèdit:

- crèdits confirmats
- crèdits no confirmats

3.2.1 Crèdits confirmats

És aquell crèdit en el qual un segon banc, independent del banc emissor, garanteix, a petició de l'anterior, el seu pagament, la seva acceptació o la seva negociació. A la figura 3.1 es pot veure l'esquema del crèdit confirmat.

FIGURA 3.1. Esquema del crèdit confirmat

Aquest compromís del segon banc el sol·licita l'ordenant o el banc emissor a petició del beneficiari. Si aquest segon banc resideix al país diferent del de l'importador s'està traspasant el risc de país i el risc de l'entitat emissora a l'entitat que confirma.

Ara bé, el beneficiari ha de valorar si li interessa sol·licitar una confirmació, atès que aquesta té un cost i no sempre el banc confirmador és més solvent que el banc emissor.

Si un crèdit documentari està confirmat, qualsevol modificació del crèdit s'haurà de notificar al confirmador i aquest pot ampliar la seva confirmació o no. En aquest darrer cas s'haurà de notificar al banc emissor i al beneficiari.

Segons l'article 6 de les UCP 600, un crèdit disponible en un banc designat també ho estarà en el banc emissor. Per tant, aquest també estarà obligat al seu pagament si així ho requereix el beneficiari.

El procés del crèdit confirmat és el següent:

1. Relació comercial (compravenda).
2. Sol·licitud d'obertura del crèdit documentari.
3. Acceptació del crèdit i sol·licitud de confirmació.
4. Confirmació acceptada.
5. Notificació de confirmació al beneficiari.
6. Enviament de la mercaderia al punt convingut.
7. Enviament de documents.
8. Un cop els documents validats, s'honra el crèdit.
9. Enviament dels documents al banc emissor.
10. Enviament dels documents a l'importador.
11. Recollida de la mercaderia per part de l'importador amb els documents rebuts.
12. El banc emissor reemborsa el crèdit al banc confirmador.

Confirmació silenciosa

Les instruccions de confirmació poden aparèixer al text del crèdit documentari de tres maneres diferents:

- Amb la instrucció “afegeixin la seva confirmació a aquest crèdit”. El banc emissor sol·licita directament la confirmació del crèdit al banc intermediari.
- Amb la instrucció “afegeixin la seva confirmació si ho sol·licita l'intermediari”. En aquest cas s'autoritza al banc intermediari que confirmi el crèdit si ho demana el beneficiari. Normalment, en aquest cas, les despeses seran a càrrec del beneficiari.
- Amb la frase “avisin d'aquest crèdit sense afegir la seva confirmació”. En aquest cas, el banc presentador no té autorització de l'emissor per confirmar el crèdit. El beneficiari pot demanar al banc avisador que confirmi el crèdit sense avisar el banc emissor. Si el banc avisador decideix confirmar el crèdit en atenció al beneficiari es produeix una confirmació silenciosa. El banc emissor no té cap obligació respecte al banc confirmador. Podria passar que el banc confirmador pagués el crèdit i el banc emissor rebutgés la documentació. Aquest tipus de confirmació no és reconeguda per les UCP 600.

Per quina raó un banc no relacionat de bon principi amb l'operació de compravenda està disposat a assumir el mateix risc que ha assumit el banc emissor confirmant un crèdit?

Fins i tot encara assumeix un risc addicional. Si el banc emissor, per qualsevol circumstància, no transfereix els diners del crèdit al banc confirmador, aquest s'obliga a pagar el crèdit si els documents presentats per l'exportador són conformes. La resposta és simple: per guanyar més diners. La comissió que cobra un banc per confirmar un crèdit documentari depèn del risc de país del banc emissor, però com a mínim oscil·len entre el 1,10% i el 1,50% trimestral amb valors mínims que poden anar dels 60 als 150 euros. Com que normalment el banc confirmador també actua com a banc avisador i validador dels documents, els guanys són importants.

La confirmació dona seguretat al beneficiari, i per tant l'exportador s'hauria d'assegurar que el banc confirmador fos de la seva confiança. Si només s'indica que el crèdit documentari ha de ser confirmat, aquesta confirmació la podria dur a terme un banc poc convenient per a l'exportador. Pot ser una bona mesura pactar amb l'importador una clàusula que indiqui que el crèdit documentari s'ha d'emetre de manera que pugui ser confirmat per un banc acceptable per a l'exportador.

3.2.2 Crèdits no confirmats

Són aquells crèdits en els quals el banc intermediari no afegeix la seva confirmació, bé sigui perquè ningú la hi ha demanat o perquè aquest ho ha refusat. En aquesta situació, el banc avisador no té cap obligació de pagar, negociar o acceptar el crèdit.

En els crèdits no confirmats, el banc avisador assumeix les funcions següents:

- Notificar al beneficiari l'obertura del crèdit.
- Donar fe de l'autenticitat del document d'obertura del crèdit documentari que ha rebut mitjançant la utilització de claus en un SWIFT o la verificació de signatures.
- Fer-se càrrec dels documents que ha de presentar el beneficiari i enviar-los al banc emissor.
- Esperar a rebre el reemborsament del banc pagador i practicar la liquidació al beneficiari deduint les comissions i les despeses derivades de la seva intervenció.

Tot i que un banc que no ha confirmat un crèdit documentari no està obligat a actuar a petició de l'emissor, ho pot fer i pot pagar el beneficiari si la documentació és correcta, però sempre amb recurs contra el beneficiari.

3.3 Segons la forma d'utilització del crèdit

Aquesta classificació té en compte què es fa amb el crèdit documentari un cop s'han validat tots els documents:

- crèdits a pagar a la vista
- crèdits utilitzables mitjançant pagament diferit
- crèdits utilitzables mitjançant acceptació
- crèdits utilitzables mitjançant negociació

3.3.1 Crèdits a pagar a la vista

En aquest tipus de crèdits, el beneficiari cobra al comptat quan els documents presentats són acceptats. El pagament es pot fer a la caixa del banc emissor o a la d'un banc intermediari.

Si el banc emissor no té la confiança del banc designat no confirmador, aquest darrer podria fer un pagament provisional al beneficiari subjecte a la condició que li sigui reemborsat l'import pel banc emissor. Es fa un pagament amb recurs al beneficiari. Aquesta és l'única situació en la qual un crèdit documentari cobrat pel beneficiari pot ser reclamat pel banc si el banc emissor no compleix amb la seva obligació. Aquesta situació s'anomena **pagament amb recurs**.

3.3.2 Crèdits utilitzables mitjançant pagament diferit

En aquest tipus de crèdits el beneficiari obté, a canvi de la documentació presentada, el compromís que el banc designat li aboni l'import del crèdit en una data futura. Aquest compromís es recull en un títol no negociable. Constitueix un pagament diferit contra documents sense la presentació de cap gir.

El venciment es pot expressar de les maneres següents:

- Una data fixa: el pagament es fa exactament el dia fixat en les condicions.
- Un termini a comptar des d'una data concreta: el pagament es farà quan passin un nombre determinat de dies a comptar des d'una data concreta (per exemple, des de la data d'expedició de la mercaderia).

A la pràctica, aquest tipus de crèdit implica la concessió d'un ajornament de pagament a l'importador que es pot justificar per exigències del mercat. El

venedor pot obtenir del banc emissor o confirmador un avançament del cobrament descomptant els interessos i les despeses ocasionades.

3.3.3 Crèdits utilitzables mitjançant acceptació

Un cop s'accepten els documents presentats pel beneficiari, el banc designat accepta un efecte amb un venciment en una data futura. Aquesta lletra l'haurà de presentar a l'acceptació el beneficiari junt amb la documentació requerida.

El gir ha d'estar lliurat obligatòriament contra el banc emissor o un altre banc designat, però no contra l'ordenant.

El banc lliurat accepta la lletra un cop comprova que la documentació lliurada és correcta. En signar-la, assumeix el compromís de pagament al beneficiari al seu venciment, independentment que sigui o no un banc confirmador.

Aquesta operatòria implica que, a la pràctica, un cop s'accepta la lletra s'extingeix el crèdit documentari. La lletra queda en poder del beneficiari, que la pot retenir o descomptar en qualsevol entitat financera.

És un sistema de finançament interessant en el comerç internacional perquè permet ajornar el pagament a l'importador i avançar el cobrament a l'exportador mitjançant el descompte. A més, si el banc lliurat és financerament solvent, el beneficiari no trobarà problemes per descomptar l'efecte.

3.3.4 Crèdits utilitzables mitjançant negociació

El beneficiari d'aquest tipus de crèdit ha d'entregar al banc designat, junt amb la documentació requerida, una o més lletres girades contra el banc emissor o confirmador per l'import total de l'operació amb venciments especificats al crèdit documentari. També es pot donar un crèdit que sigui negociable sense la utilització de lletres.

El banc negociador, si ha acceptat aquesta funció, està obligat a negociar els efectes presentats pel beneficiari (prèvia verificació de la documentació presentada) deduint els interessos i les comissions oportunes. Si la negociació la fa el banc emissor o confirmador, es farà sense recurs contra el beneficiari. Si, en canvi, la fa qualsevol altre banc, l'opció de recurs contra el beneficiari sí és possible.

Al crèdit documentari ha de figurar en quin banc es farà la negociació. En cas que no hi figuri cap banc, el beneficiari el podrà escollir lliurement.

3.4 Segons el lloc d'utilització

Aquest criteri fa referència a on es pot cobrar el crèdit documentari:

- Crèdits a pagar a la caixa del banc emissor
- Crèdits a pagar a la caixa del banc intermediari
- Crèdits a pagar a la caixa d'un tercer banc

3.4.1 Crèdits a pagar a la caixa del banc emissor

L'exportador ha d'entregar els documents directament al banc emissor (o fer-los-hi arribar) perquè aquest pagui, accepti o negociï el crèdit documentari. El banc emissor és l'encarregat de revisar els documents i fer el pagament.

És l'opció més beneficiosa per a l'importador, atès que les comissions que haurà de pagar al seu banc seran menors i evita pagar interessos des del pagament a l'exportador fins que el banc emissor reemborsa el banc intermediari.

Aquests avantatges per a l'importador esdevindran inconvenients per a l'exportador, a qui li interessarà que el banc pagador sigui el seu propi banc.

En aquest tipus de crèdits el banc avisador pot avançar o negociar el crèdit contra l'entrega de documents, però ho farà contra recurs del beneficiari. El més habitual, però, és que el banc avisador es limiti a rebre els documents i enviar-los al banc emissor i, quan aquest els reemborsi, pagar el beneficiari.

3.4.2 Crèdits a pagar a la caixa del banc intermediari

És el cas més habitual. El banc emissor permet que el crèdit es pugui pagar a les caixes d'altres bancs ubicats al país de l'exportador.

Això suposa una sèrie d'avantatges, d'entre els quals podem destacar:

- L'entrega de documents es fa en un banc del mateix país, cosa que permet corregir de manera més fàcil les possibles discrepàncies.
- En cas que el crèdit sigui confirmat pel banc intermediari, s'assegura el pagament al seu país, eliminant el risc de país i agilitant els tràmits de cobrament de l'exportació.

Si es tracta d'un crèdit per acceptació, el banc intermediari no confirmador podrà actuar contra el banc emissor però no contra el beneficiari (lliurador de l'efecte).

3.4.3 Crèdits a pagar a la caixa d'un tercer banc

Es pot donar aquesta situació quan el pagament es faci en una moneda diferent de la de l'importador i de l'exportador.

El banc de l'importador emet el crèdit, que serà avisat per un banc del país de l'exportador, però designant com a banc pagador un altre banc situat al país de la divisa que s'utilitza en el crèdit.

No és un cas molt freqüent, i és més habitual que el banc designat per al pagament sigui el de l'exportador, que rebrà els fons que pagui al beneficiari d'un tercer banc escollit pel banc emissor i situat al país de la divisa.

3.5 Segons el nombre d'utilitzacions

Distingirem entre els crèdits que només es poden utilitzar una vegada i els que es poden utilitzar diverses vegades:

- crèdits d'utilització única
- crèdits divisibles
- crèdits rotatoris (*revolving*)

3.5.1 Crèdits d'utilització única

Són crèdits que no admeten utilitzacions parcials (disposicions fraccionades). La mercaderia que es liquidi amb aquest mètode ha de ser expedida en un únic enviament.

S'emeten per un import total i no són renovables. Són els crèdits documentaris normals. Aquests crèdits també reben el nom de *crèdits singulars*.

3.5.2 Crèdits divisibles

Són crèdits que es poden utilitzar de manera fraccionada, i és el cas més freqüent. Si no es diu expressament el contrari, els crèdits són sempre divisibles. S'utilitzen quan es fan expedicions parcials.

Es consideren expedicions parcials les efectuades en viatges o transports diferents. En canvi, no tindran aquesta consideració expedicions efectuades en el mateix

mitjà de transport i viatge i amb el mateix destí, tot i que presentin documents de transport amb dates diferents d'expedició i llocs de recepció de càrrega diferents.

Aquest tipus de crèdit és molt útil en operacions de compravenda que impliquin expedicions periòdiques programades durant un cert temps. El beneficiari està obligat a complir estrictament el calendari d'enviaments acordat amb l'importador que apareix en les instruccions del crèdit. En cas d'incompliment del calendari, l'exportador perd el dret d'utilitzar el crèdit.

3.5.3 Crèdits rotatoris ('revolving')

També són coneguts amb el nom de **crèdits revolving**. Consisteixen a anar renovant el crèdit pel mateix import un cop l'ordenant reemborsa el crèdit utilitzat fins a arribar a la data de venciment.

En les condicions d'obertura s'ha d'especificar que es tracta d'un crèdit rotatori. Les condicions per a la renovació automàtica, tot i que les estableix el banc emissor, estan bastant generalitzades.

L'ordenant perd el dret a la renovació si deixa de pagar una de les disposicions. Aquest fet suposa una diferència important entre el crèdit rotatori i el crèdit fraccionat (en aquest cas d'impagament d'una fracció utilitzada no invalida la resta del crèdit).

És un mitjà de pagament molt adient en operacions comercials amb lliuraments fraccionats. No cal fer una nova sol·licitud de crèdit per a cada lliurament, i per aquesta raó l'import del crèdit és més petit.

Els crèdits rotatoris poden indicar el límit de cada disposició i la seva periodicitat. El límit màxim d'utilització es pot fixar per data de venciment, nombre màxim de renovacions o import màxim d'utilitzacions.

Exemple de similitud amb les targetes de crèdit

Per entendre el funcionament d'aquest tipus de crèdit podem imaginar el funcionament d'una targeta de crèdit. Aquesta targeta té un límit màxim (en el crèdit rotatori, aquest seria l'import del crèdit concedit).

Es pot anar fent pagaments amb la targeta i els imports pagats es van descomptant del límit disponible (en el crèdit rotatori passa exactament el mateix: podem anar fent pagaments contra aquest crèdit sense sobrepassar el límit).

A final de mes, el banc comunica la suma total de pagaments fets amb la targeta i el client decideix com abonar aquests imports. Si ho fa tot de cop, al mes vinent tornarà a disposar del mateix límit.

Si només en paga una part, la part no tornada es descomptarà del límit disponible al mes següent (en el crèdit rotatori el funcionament és similar, però s'ha de pactar com es faran els abonaments del crèdit utilitzat).

Només es pagaran interessos per la part de crèdit utilitzat. En ocasions els bancs també poden imposar comissions per la part no utilitzada (entenen-se com una mena de sanció per la part de benefici perdut en no disposar de tot el crèdit).

Respecte a un crèdit normal que cobreixi la totalitat de l'operació, el crèdit rotatiu presenta una sèrie d'avantatges, d'entre els quals podem destacar:

- Si l'ordenant deixa de pagar una disposició, el risc que assumeix el banc és molt menor respecte a un crèdit que permeti utilitzacions fraccionades. Per tant, per a l'importador és més fàcil aconseguir un crèdit d'aquest tipus en lloc d'un divisible per l'import total.
- Les comissions són menors, i per tant també és beneficiós per a l'ordenant.
- El cost d'emissió es va repartint a mesura que es van repetint les "successives obertures" del crèdit.

Els crèdits rotatoris admeten dos tipus de renovació:

- **Per import:** són crèdits que estan disponibles per una quantitat determinada, un sol cop, i quan s'hagi utilitzat torna a estar disponible. No acostuma a tenir un límit d'utilitzacions i es poden emprar fins al venciment).
- **Per temps:** és un tipus de crèdit en el qual es posa a disposició una determinada quantitat durant un període de temps (normalment, un mes). Aquest import estarà disponible de manera automàtica al començament de cada període, independentment que en el període anterior s'hagi utilitzat tot o no. Pot presentar dues modalitats:
- **Crèdit acumulatiu:** en aquest cas, la part no utilitzada en un període es pot transferir a períodes posteriors. Cal que s'especifiqui a les condicions inicials del crèdit. Aquesta modalitat és molt útil en el cas que l'exportador no pugui assegurar l'embarcament en les dates previstes (un retard en l'embarcament podria suposar que l'importador no disposés del crèdit pel retard).
- **Crèdit no acumulatiu:** el crèdit no utilitzat en un període no es pot transmetre a períodes posteriors.

Exemples del funcionament d'un crèdit rotatori

Suposem un crèdit documentari rotatori obert per un valor de 60.000 € i un termini de 12 mesos. En el primer període se n'utilitzen només 40.000 €.

Si el crèdit és acumulatiu, en el segon període podria disposar de 80.000 € (60.000 del període + 20.000 que van sobrar del període anterior).

Si el crèdit és no acumulatiu, en el següent període només podrà disposar de 60.000 €.

Aquest tipus de crèdits no estan previstos en les UCP 600, però són de pràctica habitual en el comerç internacional.

S'acostumen a obrir per un període d'un any i es poden utilitzar tantes vegades com l'importador i l'exportador hagin determinat, sempre que el total del crèdit utilitzat no superi el límit del crèdit.

No és una de les modalitats preferides dels bancs, perquè no els aporta gaires beneficis. L'import del crèdit és baix i per tant es cobraran pocs interessos, però en canvi l'importador pot fer compres per imports elevats.

Exemple de com indicar en un SWIFT un crèdit documentari rotatori

En el camp 78 s'inclouria un text similar al següent: *"This doccred is to revolve 12 times up to a total amount of EUR 100000.00. The initial amount is to be available every month after initial expiry and any balance unused shall accumulate to the next reinstatement"*.

No és normal que els crèdits *revolving* siguin confirmats, i es requereix una confiança alta entre l'ordenant i beneficiari.

3.6 Segons la possibilitat de transferència

Segons si es poden transferir o no, els crèdits documentaris poden ser:

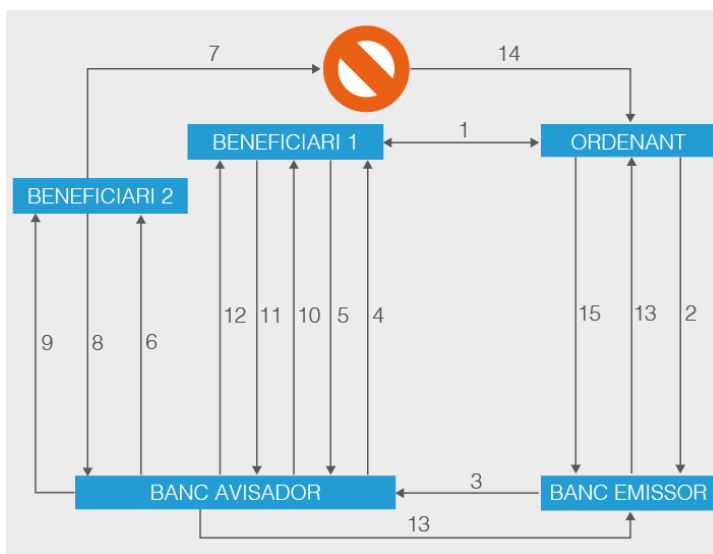
- crèdits transferibles
- crèdits intransferibles

3.6.1 Crèdits transferibles

L'article 38 de les UCP 600 defineix el crèdit documentari transferible com aquell que, a petició del beneficiari, es pot posar a disposició d'un segon beneficiari de manera total o parcial.

Aquests crèdits són molt habituals quan en les transaccions intervenen més de dos subjectes, és a dir, entre el comprador i el venedor s'hi interposa un intermediari comercial (vegeu la figura 3.2).

FIGURA 3.2. Esquema dels crèdits transferibles

El procés d'un crèdit transferible és el següent:

1. Relació comercial de compravenda
2. Sol·licitud d'obertura d'un crèdit documentari transferible
3. Notificació al banc avisador de l'emissió del crèdit documentari
4. El banc avisador notifica el beneficiari l'emissió d'un crèdit documentari a favor seu.
5. El beneficiari inicial comunica al banc avisador el desig de transferir el crèdit documentari a un segon beneficiari.
6. Notificació al segon beneficiari que se li ha transferit un crèdit documentari.
7. El segon beneficiari envia la mercaderia al punt convingut.
8. Al mateix temps, també envia els documents requerits.
9. Un cop validats els documents del beneficiari 2 es procedeix al pagament de la seva part del crèdit (no se li ha transferit tot l'import).
10. El banc notificador envia al beneficiari 1 els documents validats del beneficiari 2.
11. El beneficiari 1 completa el lliurament de documents.
12. Si tots els documents són correctes, el beneficiari rebrà la seva part que ha quedat pendent del crèdit.
13. Es fa arribar a l'ordenant tota la documentació necessària per retirar la mercaderia del punt convingut.
14. L'ordenant recull la mercaderia.
15. L'ordenant reintegra l'import del crèdit documentari al banc emissor.

Normalment, el beneficiari del crèdit documentari és l'exportador (el venedor que figura al contracte de compravenda). En algunes ocasions pot interessar a l'exportador que en el crèdit s'hi insereixi alguna clàusula que permeti transmetre els drets del crèdit a un o més proveïdors. D'aquesta manera, el crèdit documentari passa de ser un instrument financer d'una única venda a finançar vendes successives d'una mateixa mercaderia.

Una **transferència** no es farà fins que el beneficiari es dirigeixi al banc designat a sol·licitar que s'efectuï.

El mateix article 38, en el seu apartat *b*), estableix que el segon beneficiari no pot tornar a transferir el crèdit a un beneficiari posterior (el primer beneficiari no tindria la consideració de posterior).

Si no es posa cap limitació a la transferibilitat, el crèdit es podrà transferir a qualsevol nou beneficiari de qualsevol país.

Les restriccions més habituals que es posen a la transferibilitat són:

- Transferible únicament en un únic país o àrea geogràfica.
- Transferible únicament amb permís del banc emissor.

Segons els articles 38.b i 2, únicament pot transferir un crèdit documentari el banc on aquest estigui disponible. Si no s'indica res en contra, totes les despeses ocasionades per transferir un crèdit documentari seran a càrrec del primer beneficiari.

Atès que els crèdits documentaris per defecte no són transferibles, cal que s'especifiqui expressament la transferibilitat. Es poden transferir parts del crèdit amb la condició que els embarcaments parcials no siguin prohibits i que aquests no superin l'import total del crèdit.

És aconsellable utilitzar crèdits transferibles?

La utilització dels crèdits transferibles té explicació en el fet que molts exportadors actuen com a intermediaris, i que tot i que treballin per compte propi no són subministradors de la mercaderia que venen.

Altres cops, els beneficiaris són agents o representants dels importadors. En aquest cas, el crèdit documentari s'utilitza per liquidar diverses compres que aquests agents fan al país de l'exportador per compte de l'importador.

És important tenir en compte que el crèdit rebut i la seva transferència són el mateix crèdit.

L'apartat g) de l'article 38 fixa els punts que es poden modificar d'un crèdit transferit, que són:

- L'import total del crèdit (es pot reduir).
- El preu unitari (es pot reduir).
- La data de venciment (es pot escurçar).
- El termini de presentació de documents (es pot escurçar).
- La data darrera d'embarcament (es pot escurçar).

La resta de condicions no es poden modificar. En cap cas es poden fer modificacions que allarguin de manera unilateral el compromís del banc emissor.

El nom de l'ordenant pot ser substituït pel del primer beneficiari (llevat que s'exigeixi que el nom de l'ordenant aparegui en documents diferents de la factura comercial).

El percentatge de cobertura de l'assegurança que pot augmentar-se per coincidir amb el del crèdit original.

3.6.2 Crèdits intransferibles

Un crèdit intransferible no vol dir que no es pugin cedir. L'article 39 de les UCP 600 parla de la cessió del producte.

Es diferencien dels crèdits transferibles en el fet que els intransferibles només podran transferir el producte del crèdit quan el primer beneficiari hagi generat el dret a cobrar-lo després d'haver complert amb tots els terminis i la presentació de documents.

No és el mateix transferir un crèdit que cedir el producte d'un crèdit. La diferència rau en el fet que en el cas de la transferència el que es transfereix és el dret a actuar en virtut del mateix crèdit, mentre que en el crèdit intransferible el que se cedeix és l'import (total o parcial) del crèdit. El cessionari no és autònom.

En el **crèdit intransferible**, el cessionari queda en una situació de debilitat davant el cedent, perquè un incompliment per part d'aquest respecte al banc emissor impediria al cessionari poder cobrar l'import del crèdit.

3.7 Segons la manera d'aconseguir avançaments

Els avançaments són pagaments a compte que es fan al beneficiari abans de validar la informació aportada:

- crèdits amb clàusula vermella
- crèdits amb clàusula verda
- *Receipt and Undertaking*

3.7.1 Crèdits amb clàusula vermella

És una modalitat de crèdit documentari en la qual el banc emissor accepta avançar part de l'import del crèdit sense lliurar cap document d'embarcament (en aquest aspecte es diferencia d'un crèdit fraccionat).

El beneficiari pot cobrar aquest avançament amb la simple signatura d'un compromís que complirà les condicions establertes al crèdit documentari. És, en definitiva, un avançament cobrat contra la signatura d'un rebut o un instrument de gir.

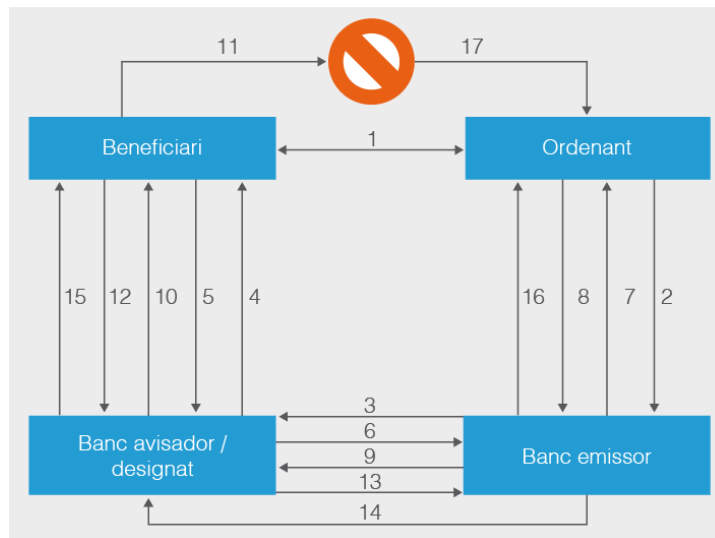
Exemple d'un SWIFT d'un crèdit documentari amb clàusula vermella

El camp 78 del crèdit documentari contindria un text similar al següent: "*10 pct (10%) of the amount of this doccred is available to the beneficiary against presentation of their signed receipt plus an unconditional repayment guarantee issued by (nom d'un banc) in favour of the applicant*".

La part del crèdit no avançada es cobrarà en el moment en què es compleixin totes les clàusules del crèdit documentari.

En la figura 3.3 es pot comprovar l'esquema d'un crèdit amb clàusula vermella.

FIGURA 3.3. Esquema del crèdit de clàusula vermella

Un crèdit documentari amb clàusula vermella segueix el procés següent:

1. Relació comercial. Compravenda.
2. L'importador (ordenant) sol·licita un crèdit documentari amb clàusula vermella al seu banc.
3. El banc emissor emet el crèdit i ho notifica al banc avisador.
4. El banc avisador notifica al beneficiari el crèdit i les condicions.
5. El beneficiari sol·licita un avançament i presenta la documentació per obtenir-lo.
6. Els documents presentats pel beneficiari per aconseguir l'avançament s'envien al banc emissor.
7. El banc emissor envia els documents de l'avançament a l'ordenant perquè autoritzi l'avançament.
8. L'ordenant autoritza l'avançament.
9. El banc emissor envia l'import de l'avançament al banc designat.
10. El banc designat paga l'avançament al beneficiari.
11. Un cop rebut l'avançament, el beneficiari envia la mercaderia al punt convingut.
12. Al mateix temps, el beneficiari també envia la documentació requerida en el crèdit documentari al banc avisador.
13. El banc avisador envia la documentació al banc emissor perquè la validi.
14. Un cop validats els documents, el banc emissor procedeix a enviar la resta de l'import del crèdit documentari al banc designat.

15. El banc designat paga al beneficiari la resta del crèdit documentari.
16. El banc emissor envia la documentació a l'ordenant perquè aquest pugui recollir la mercaderia del punt convingut.
17. L'ordenant recull la mercaderia.

Aquest tipus de crèdit suposa que l'ordenant ofereix finançament a l'exportador abans d'embarcar la mercaderia, és a dir, finança part de les seves compres a l'exportador però sense assumir cap risc (l'ordenant no és el responsable del pagament del crèdit documentari). El risc serà a càrrec del banc emissor o del banc confirmador, si és que n'hi ha.

En els **crèdits amb clàusula vermella**, el beneficiari obté crèdit sense oferir cap garantia real. Per cobrir-se, el banc emissor posarà condicions molt estrictes per concedir avançaments.

Aquest avançament té per finalitat, bàsicament, finançar la fabricació o compra de les mercaderies que es lliuraran sota la carta de crèdit.

El nom de *clàusula vermella* ve de l'antic costum dels bancs d'escriure en tinta vermella les anotacions dels avançaments concedits sobre crèdits documentaris que eren emesos pel mateix banc en els seus propis impresos.

Quan s'emet un crèdit amb clàusula vermella s'acostuma a posar un límit màxim de l'import a avançar (tot i que pot arribar al 100%).

Un crèdit amb clàusula vermella és una combinació de crèdit documentari i línia de crèdit obert.

Els avançaments suporten interessos, i sovint comissions bancàries.

3.7.2 Crèdits amb clàusula verda

Són una variant conservadora del crèdit amb clàusula vermella. Només s'autoritza avançaments del crèdit contra la presentació de documentació que demostrï que la mercaderia ha estat comprada o fabricada, dipositada en un magatzem i pignorada a favor del banc.

El funcionament és el mateix que el crèdit amb clàusula vermella llevat de les garanties addicionals que aporta el beneficiari en aquest cas.

El seu ús està pensat preferentment per a transaccions agràries en què una empresa pot finançar la collita d'un cultiu posant com a garantia l'estoc disponible.

Si el venedor no presenta els documents dins el terminis establerts, el banc emissor té dret a sol·licitar la restitució de tots els avançaments concedits.

Una altra diferència respecte dels crèdits de clàusula vermella és que en aquest cas el beneficiari ha de presentar documentació emesa per un tercer, mentre que en els de clàusula vermella és el beneficiari l'únic que signa el document de compromís d'enviament de les mercaderies. Cap de les dues modalitats d'avançament de crèdit són molt utilitzades.

Amb els crèdits de clàusula verda, el banc emissor i/o el comprador tenen un cert control sobre les mercaderies.

3.7.3 'Receipt and Undertaking'

És una modalitat encara més restrictiva que els crèdits de clàusula verda. En aquest tipus de crèdits, el beneficiari ha de presentar, a part dels rebuts o altres documents, un compromís de devolució de la part del crèdit avançada (normalment, mitjançant una garantia). Aquesta garantia serviria per permetre al banc recuperar els avançaments concedits si el beneficiari no pot complir amb els compromisos del crèdit dins el termini establert.

3.8 Altres tipus de crèdits documentaris

Crèdits que no estan inclosos en cap classificació anterior:

- crèdits adossats
- crèdits documentaris nets
- crèdits contingents

3.8.1 Crèdits adossats ('Back to back letter of credit')

La carta de crèdit adossada consisteix estrictament en el fet que un ordenant sol·licita obrir un crèdit documentari a favor d'un beneficiari oferint com a garantia el producte d'un crèdit documentari anterior del qual l'actual ordenant era el beneficiari. A la pràctica ve a ser una alternativa al crèdit transferible.

El crèdit transferible s'utilitza quan entre l'importador i l'exportador hi ha un intermediari. L'importador contacta amb un intermediari perquè li aconsegueixi una mercaderia i li ofereix com a garantia de pagament un crèdit documentari.

L'intermediari contacta amb un proveïdor i li compra la mercaderia. La situació fins aquí es comú tant en el crèdit transferible com en el adossat. La diferència raurà en la forma de pagament de l'intermediari al seu proveïdor:

- **Crèdit transferible:** l'intermediari transferirà al proveïdor la part del crèdit documentari rebuda de l'importador per pagar els proveïdors (suposarem que no transfereix tot el crèdit, perquè es quedarà una part com a benefici de la intermediació). L'exportador enviarà la documentació a l'intermediari, i aquest al seu banc, que la farà arribar al banc emissor. Si tot és correcte, el proveïdor rebrà del banc emissor (o del seu representant) l'import de la venda, i l'intermediari es quedarà amb la resta del crèdit.

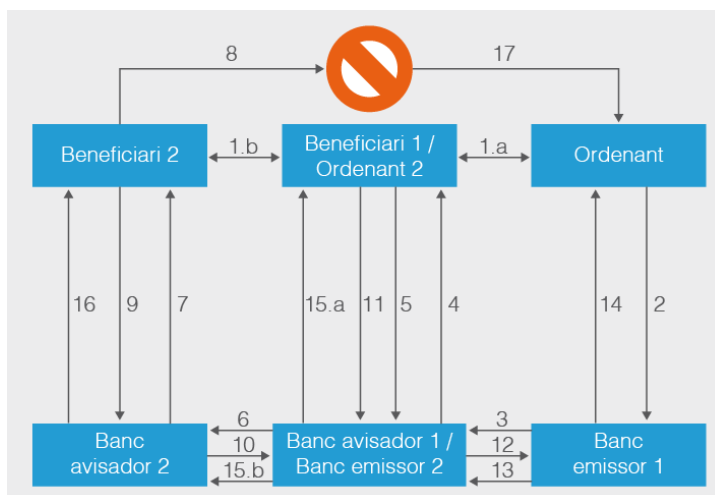
- **Crèdit adossat:** en aquest cas, el crèdit que rep l'intermediari no és transferible, i per tant no el podrà utilitzar per pagar el proveïdor. En aquest cas, l'intermediari sol·licitaria al seu banc un crèdit documentari amb el qual pagaria el seu proveïdor i oferiria com a garantia del crèdit el producte del primer crèdit del qual és beneficiari.

La principal diferència del **crèdit adossat** o *Back to Back* respecte al crèdit transferible és que en el primer cas existeixen dos crèdits documentaris independents (el crèdit d'exportació rebut i el crèdit adossat emès), de manera que la garantia de cobrament del segon no depèn del primer, sinó del segon banc que ha obert el segon crèdit. El segon banc, lògicament, voldrà que se cedeixi de manera irrevocable el producte del primer crèdit.

Cal remarcar que l'obligació que assumeix el segon banc és totalment independent del que pugui succeir amb el primer crèdit que suporta el segon. Si es compleixen els requisits pactats en el segon crèdit, el segon banc haurà de pagar.

L'esquema d'un crèdit adossat seria el que es pot veure en la figura 3.4.

FIGURA 3.4. Esquema del crèdit 'Back to Back'

El procés dels crèdits adossats és el següent:

1. Compravenda. Relació comercial entre l'importador i l'exportador, que donarà lloc al primer crèdit documentari. Normalment, el primer exportador és un intermediari que no disposa de la mercaderia comprada.
2. Compravenda. L'intermediari i beneficiari anterior compren la mercaderia a un segon exportador i la paguen mitjançant un crèdit adossat (*Back to Back*). El beneficiari del crèdit original esdevé ordenant del crèdit adossat.
3. Sol·licitud d'obertura del crèdit documentari normal (*Master*).
4. Notificació de l'obertura al banc avisador 1.
5. El banc avisador 1 notifica el crèdit i les seves condicions al beneficiari 1.

6. El beneficiari 1 sol·licita un nou crèdit a favor d'un segon beneficiari presentant com a garantia el crèdit que li acaben de notificar. Aquest beneficiari del primer crèdit esdevé ordenant del segon.
7. Es concedeix el segon crèdit, que és notificat a un segon banc avisador.
8. Es notifica al segon beneficiari l'obertura del segon crèdit.
9. El segon beneficiari envia la mercaderia a un punt convingut on posteriorment el primer ordenant la podrà recollir.
10. Al mateix temps que el segon beneficiari envia la mercaderia, també envia la documentació sol·licitada al banc avisador 2.
11. Si els documents són validats s'enviaran al banc notificador 1 (banc emissor del crèdit *Back to Back*).
12. El banc emissor del crèdit *Back to Back*, actuant com a banc avisador, rep la documentació requerida al beneficiari 1 en el primer crèdit. Substituirà la documentació necessària per complir les condicions del primer crèdit (per exemple, la factura, els imports, etc.).
13. La documentació recollida pel banc avisador 1 s'enviarà al banc emissor del crèdit primer.
14. Si la documentació és correcta, el banc emissor procedirà a pagar el crèdit.
15. El banc emissor inicial envia la documentació a l'ordenant 1 perquè pugui recollir la mercaderia del punt convingut.
16. El banc avisador 1 paga la part que li correspon al beneficiari 1.
17. L'altra part del crèdit l'envia al banc avisador 2 perquè pagui el beneficiari 2.
18. El banc avisador 2 paga al beneficiari 2 l'import del crèdit adossat.
19. L'ordenant recull la mercaderia del punt convingut.

El banc que emet un **crèdit adossat** pot no tenir res a veure amb el banc notificador o confirmador del primer crèdit. De la mateixa manera, els documents presentats pel *Back to Back* no han de ser forçosament també vàlids per al primer crèdit.

No tindria cap sentit utilitzar una carta de crèdit adossada si la primera és transferible.

Els bancs no són molt partidaris d'aquest tipus de crèdits, perquè assumeixen una sèrie de riscos importants. Només els clients importants solen accedir-hi. En cas d'acceptar-los, acostumen a seguir les estratègies següents per cobrir-se:

- Sol·licitar garanties addicionals a l'ordenant del segon crèdit.
- Que el cobrament del primer crèdit sigui anterior al pagament del segon.
- Que a partir del venciment les mercaderies quedin assegurades a disposició del segon banc fins al moment de l'expedició.

Aquest tipus de crèdit és bastant freqüent als mercats asiàtics, però no a la resta del món. Els bancs els eviten a favor dels crèdits transferibles.

Tampoc estan recollits per les UCP.

És més fàcil aconseguir un **crèdit *Back to Back*** si el banc ha estat notificador o confirmador del crèdit original. D'aquesta manera, pot tenir el control dels reemborsaments.

Una variant dels crèdits adossats són els **crèdits subsidiaris** o **contracrèdits**. Consisteix en el fet que un banc emet, a petició del beneficiari d'un primer crèdit, un segon crèdit documentari a favor de l'empresa que subministra la mercaderia. És a dir, és el mateix banc qui obre els dos crèdits. El mateix banc emissor té el control dels dos crèdits i s'ha d'ocupar de totes les verificacions i substitucions de factures i pagaments de manera similar a com ho faria un banc designat.

Crèdits adossats als mercats asiàtics

Segons informació de la Cambra de Comerç Internacional (CCI), la utilització que es fa d'aquests crèdits als mercats asiàtics és sovint confosa, i se l'identifica amb una mena de crèdit transferible. Es parla de "*master letter of credit*", "*baby letter of credit*", com lligant un crèdit amb l'altre. També sovint apareix la figura d'un *middleman* com a intermediari dels dos crèdits.

3.8.2 Crèdits documentaris nets

Són uns crèdits documentaris molt peculiars perquè no financen cap transacció comercial, no hi ha mercaderia.

Consisteixen en un compromís de pagament que assumeix el banc emissor a favor d'un beneficiari sense cap condicionat que s'hagi de demostrar documentalment, i es paguen a sol·licitud del beneficiari. En el fons és una variant d'una acceptació d'una lletra de canvi, i l'acostumen a utilitzar les grans empreses.

El procés d'obtenció d'una carta de crèdit neta comença amb una sol·licitud a un banc que ofereixi aquest servei. L'ordenant ha de demostrar la seva solvència i justificar com reemborsarà el seu import al banc emissor. El banc emissor valorarà el risc que està disposat a assumir i decidirà la quantitat que vol oferir.

Pot ser renovable periòdicament, i el banc anirà revisant els límits concedits per adaptar-los a la situació de l'empresa en cada moment.

3.8.3 Crèdits contingents

També coneguts com crèdits *standby* (en espera). Consisteixen en un aval bancari que a diferència dels altres crèdits documentaris garanteix el pagament d'una obligació si el banc emissor no ho fa. No verifiquen les condicions de cobrament del crèdit i tenen una normativa pròpia.

3.9 Modificació d'un crèdit documentari

Per definició, un crèdit documentari és irrevocable. Això vol dir que un cop signat existeix l'obligació que totes les parts involucrades complexin la seva part.

Ara bé, segons l'article 10 de les UCP, si totes les parts hi estan d'acord es poden modificar les condicions abans del seu venciment. Això vol dir que tant ordenant com beneficiari, banc emissor o banc confirmador (si existeix) hauran d'aprovar aquestes modificacions. Si una de les parts s'hi oposa, les modificacions no seran vàlides.

L'article 9 estableix que ha de ser el mateix banc avisador del crèdit qui s'encarregui de notificar les modificacions.

Quan el banc emissor emet la modificació queda irrevocablement obligat a assumir la modificació. En canvi, el banc confirmador només quedarà obligat si també l'accepta. En cas de no fer-ho, es limitarà a comunicar la modificació al beneficiari i notificar sense demora al banc emissor la no-acceptació de la modificació.

Les condicions originals del crèdit seguiran vigents fins que el beneficiari accepti les modificacions que li hagin presentat. El banc que avisa de la modificació és l'encarregat de comunicar la seva acceptació o el seu rebuig.

Les modificacions s'han d'acceptar en la seva totalitat, i una acceptació parcial es considerarà no acceptada. No s'admeten clàusules del tipus "aquesta modificació se suposarà acceptada pel beneficiari si no manifesta el contrari dins un període de temps determinat".

En el cas de crèdits transferibles, les modificacions també s'hauran de comunicar als segons beneficiaris, que hauran d'acceptar o no la modificació. Les modificacions més habituals que s'acostumen a fer en un crèdit documentari afecten:

- El venciment.
- L'import i la divisa
- El lloc d'embarcament o recepció:
  - El lloc de recepció de la mercaderia.
  - El lloc d'embarcament al mitjà de transport.
- El lloc de destí o desembarcament:
  - El lloc de desembarcament.
  - El destí final de la mercaderia.
- La data màxima d'embarcament: a sol·licitud del beneficiari si es troba en dificultats de complir els seus compromisos en el temps pactat. S'acostuma a allargar.
- El període d'embarcament.
- Altres.

3.10 Disputes en un crèdit documentari

No sempre exportador i importador estan d'acord en com interpretar una condició determinada de les clàusules d'un crèdit documentari. També poden aparèixer controvèrsies en la forma de presentar un determinat document, fet que origina una disputa.

En última instància, un crèdit documentari no deixa de ser un contracte com qualsevol altre, i per tant sempre queda el recurs de recórrer als tribunals de justícia. Però abans de recórrer a una instància tan dràstica i costosa (en tots els sentits) existeixen altres alternatives més “amistoses”.

És molt possible que s'hagi arribat a aquesta situació perquè la redacció de les condicions del crèdit no hagin estat suficientment clares. El primer que s'hauria de fer és intentar analitzar totes les condicions establertes al crèdit que afectin la disputa i procurar que les parts afectades poguessin arribar a un consens valorant els avantatges i els inconvenients que suposa mantenir-la. És possible que no s'arribi a cap solució, però val la pena intentar-ho perquè podria estalviar molts diners i desconfiances en negocis posteriors.

Quan les dues parts no es posen d'acord es fa necessari acudir a un tercer que ajudi a trobar una solució. La intervenció d'aquest tercer es pot fer en forma de mediació i conciliació, o en últim extrem d'arbitratge o de litigi.

La **mediació** suposa una alternativa de menor confrontació. Consisteix, de manera resumida, a demanar l'opinió d'una tercera persona, neutral i de prestigi reconegut sobre tema. La finalitat seria que aquesta opinió ajudés a arribar a un acord entre les parts enfrontades. Aquesta opinió no és vinculant, llevat que les dues parts ho decideixin abans d'emetre's. En aquest cas, l'opinió de l'expert tindria el valor de contracte per a les parts.

La CCI disposa d'un sistema ràpid de mediació en operacions que estiguin sotmeses a les seves regles. Es coneix amb el nom de DOCDEX.

3.10.1 DOCDEX

És un sistema de conciliació ràpid (acostuma a durar entre dos i tres mesos) i econòmic creat per la CCI l'any 1997. L'any 2002 es va fer una primera revisió de les regles de resolució, i el 2012 s'ha fet una segona revisió que ha estat aprovada per unanimitat.

Com tot sistema de conciliació, els seus dictàmens seran vinculants o no segons ho hagin decidit prèviament les parts enfrontades. La decisió la prenen tres experts anònims i imparcials designats per la CCI.

El DOCDEX va ser creat conjuntament per la Comissió de Banca i la Comissió d'Arbitratge i ADR (Amicable Dispute Resolution) de la CCI. Actualment està ad-

ministrat pel Centre Internacional d'ADR (departament que depèn de la Secretaria de la Cort Internacional d'Arbitratge de la CCI). Les resolucions són publicades i estan a l'abast de tothom.

“Les noves regles DOCDEX, elaborades conjuntament per experts de banca i de resolució de conflictes, ofereixen al món de les finances comercials més transparència, la senzillesa i la capacitat de fer front a una realitat cada cop més litigiosa sense renunciar a les característiques tradicionals del DOCDEX”

George Affaki, president del grup de redacció DOCDEX. Font: www.iccwbo.org

Les decisions que pren el DOCDEX no tenen efectes legals, sinó que només són vàlides dins àrea privada de les relacions sota l'empara de la CCI. Si es vol utilitzar aquest servei de mediació seria interessant que dins el camp 47A del document d'emissió del crèdit documentari hi figurés una condició addicional indicant que en cas de disputa les parts se sotmetran a l'arbitratge del DOCDEX segons les regles ICC DOCDEX, darrera publicació.

Funcionament d'una reclamació al DOCDEX

És important que abans de començar una disputa es revisin les opinions que els comitès d'experts nacionals de la CCI emeten sobre consultes presentades. De vegades, sabent l'opinió de la CCI es pot evitar arribar a un arbitratge.

En el cas que les opinions no resolguin el conflicte, el procediment a seguir és molt simple amb únicament les tres fases següents:

1. L'iniciador envia una sol·licitud (4 còpies) perquè el DOCDEX prengui una decisió, facilitant tots els documents que consideri necessari i pagant una taxa de 5.000 USD.
2. La part contrària respon a la sol·licitud adjuntant a la seva opinió els documents que cregui pertinents.
3. Un cop els experts del Centre de Resolució de Disputes disposen de tota la informació facilitada, tenen trenta dies per emetre un dictamen. Aquesta decisió serà revisada per l'assessor tècnic de la Comissió Bancària per garantir que s'ajusta a les regles de la CCI aplicables i a la seva interpretació per la Comissió Bancària.

En un termini de dos o tres mesos es farà pública la resolució. Aquest sistema és molt més ràpid que les reclamacions judicials, que poden tardar anys a emetre una sentència.

Mediació del DOCDEX

En les mediacions del DOCDEX a requeriment d'una de les parts, no és necessari que la part contrària estigui d'acord en participar en la mediació. Totes les parts afectades tenen l'oportunitat d'iniciar i participar en el procediment, i el DOCDEX emetrà la seva opinió, encara que la part contrària no vulgui participar.

Cost d'una mediació DOCDEX

Com s'ha comentat abans, una mediació DOCDEX té un cost de 5.000 USD, independentment de l'import del crèdit documentari al qual va vinculada (sempre que no superi els 500.000 USD). En cas que la transacció superi els 500.000 USD, es poden reclamar uns altres 5.000 USD en funció de la complexitat de la disputa.

A la web de la CCI espanyola que trobareu a l'apartat de referències (iccspain.org/consultas) s'inclouen, ordenades cronològicament, les opinions que el comitè d'experts espanyol ha emès sobre consultes que se li han formulat, i també se'n poden fer d'altres mitjançant l'emplenament del formulari.

Quins tipus de documentació demana el DOCDEX?

Quan l'iniciador de la mediació sol·licita la intervenció del DOCDEX ha de presentar la documentació següent:

- Dades de l'iniciador: nom complet, adreça, indicació expressa del seu paper d'iniciador de la mediació i identificació del crèdit documentari afectat.
- Dades de la part reclamada: nom complet, adreça, indicació expressa de la part reclamada i identificació del crèdit documentari afectat.
- Una petició expressa de mediació per part de l'iniciador al DOCDEX segons la darrera publicació de les normes ICC DOCDEX.
- Un resum de les reclamacions que l'iniciador fa a la part reclamada identificant clarament totes les qüestions relacionades amb el crèdit documentari sobre les quals s'hagi de fer la mediació.
- Còpia del crèdit documentari objecte de disputa, totes les modificacions aplicades i tots els documents que es considerin necessaris per situar el cas dins d'un context.
- Una declaració de l'iniciador indicant que s'ha enviat una còpia de la sol·licitud, incloent-hi tots els documents annexos, al demandat que figura a la sol·licitud.

3.11 Presentació electrònica de documents

El crèdit documentari, de la mateixa manera que altres mitjans de pagament, s'ha d'anar adaptant a l'evolució de les pràctiques del comerç. Un fet cada cop més habitual és que s'utilitzin menys documents en format paper i més documents electrònics.

Davant aquesta realitat, l'any 2002 la Cambra de Comerç Internacional es va avançar i va publicar les eUCP (també conegudes com UCPURR). Consistien en un suplement amb dotze articles que complementaven les UCP 500 existents en aquell moment i en què es regulava la presentació de documents en format electrònic dels documents lligats a un crèdit documentari.

Posteriorment, amb la publicació de les UCP 600, les eUCP van passar a ser la versió 1.1. A la pràctica, el contingut de les versions 1.0 i 1.1 és el mateix.

Les eUCP permeten tant la presentació totalment electrònica de documents com una presentació mixta en format paper i electrònic. L'esperit de les eUCP és fer-les independents de la tecnologia, de manera que no s'hagin d'anar modificant com a conseqüència dels avenços informàtics.

De la mateixa manera que un crèdit documentari ha de manifestar expressament la seva adhesió a les UCP, en el cas de la presentació electrònica també s'ha d'indicar

al camp 40E del missatge SWIFT que el crèdit documentari estarà sotmès a les eUCP.

Si un crèdit documentari amb presentació electrònica se sotmet a les eUCP també estarà sotmès, per defecte, a les UCP (**art. e2**). En cas de discrepància entre les eUCP i les UCP, prevaldran les primeres.

Si el beneficiari pot triar entre **presentació electrònica** o **paper** ha de comunicar al banc quin format escollirà (art. e5). Si tria la segona, aleshores s'aplicaran les UCP.

3.11.1 Contingut de les eUCP

Als "Annexos" es pot trobar un enllaç a les eUCP.

Per evitar confusions entre els articles de les UCP i els de les eUCP es va decidir que els que fessin referència a aquests últims davant del número de l'article s'hi afegís una "e". D'aquesta manera, per exemple, l'article 5 de les UCP seria article 5; en canvi, si fos de les eUCP seria article e5.

L'article e3 defineix el que es considera un document electrònic vàlid en un crèdit documentari. Segons aquests articles, seran documents electrònics vàlids:

- Les dades creades, generades, enviades, comunicades, rebudes o emmagatzemades per mitjans electrònics.
- Els documents en què es pugui autenticar l'aparent identitat del remitent i de la informació que conté si es mantenen complets i inalterats.
- Poden ser examinats per determinar el compliment de les condicions del crèdit documentari.

La signatura electrònica ha de servir per identificar la identitat del remitent i verificar l'autenticitat del registre electrònic.

Documents no autenticats

Un document no autenticat es considerarà no presentat. L'article e4 també indica que s'ha d'indicar quin serà el format dels documents admesos en la presentació. Si no s'indica cap format, es presuposa que tots seran vàlids.

Els documents electrònics s'han de presentar a una adreça electrònica. Es poden presentar separatament, però en aquest cas s'haurà d'avisar quan es completi la tramesa.

La data d'emissió d'un document serà, llevat que el document digui el contrari, la de la seva transmissió, com també ho serà la data de recepció. En el cas que la presentació electrònica d'un document de transport no indiqui la data d'embarcament, la data d'emissió del document servirà com a data d'embarcament (**art. e10**).

Es pot donar el cas que, per problemes tècnics, en el darrer dia hàbil per presentar la documentació el banc que hagi de rebre-la no ho pugui fer. Si l'enviament s'ha fet en horari habitual d'obertura es considerarà que el banc està tancat i que el

termini s'allarga al següent dia hàbil en què el banc estigui en disposició de rebre el document.

Si el condicionat d'un crèdit documentari exigeix la presentació de més d'un original o còpies només caldrà presentar un document (**art. e8**).

3.11.2 Validació dels documents

La validació dels documents electrònics presentats està regulada per l'article e6. Comença indicant que si el document conté un enllaç a una informació externa aquesta s'haurà d'examinar. En cas que no sigui possible accedir a l'hipervincle es generarà una discrepància.

L'apartat *b*) del mateix article indica que el fet que un banc acusi rebut del document que li ha estat enviat no pressuposa en cap cas la seva validació.

Si no s'ha indicat cap format concret de presentació dels documents electrònics i el banc no sap com obrir el document enviat, això no pot suposar un rebuig. Quan el banc reenvia la documentació electrònica a l'ordenant del crèdit està manifestant que ha validat els documents presentats (recordem que sempre es tracta d'una autenticitat aparent).

3.11.3 Rebuig de documents

El termini per validar els documents comença a comptar a partir del dia següent en què es rep la notificació per part del beneficiari indicant que ha completat la tramesa i que el banc l'hagi pogut rebre.

En cas que el banc emissor o confirmador rebi una notificació de rebuig d'una presentació i no rebi cap altra notificació en un termini de trenta dies posteriors, el banc està obligat a retornar els documents en paper al presentador, però pot fer el que cregui convenient amb els documents electrònics.

3.11.4 Situació actual de la presentació electrònica de documents

La utilització de documentació electrònica en els crèdits documentaris és molt baixa en els bancs europeus. En canvi, a Amèrica del Nord o al Japó la seva utilització està molt generalitzada.

Tot i això, cada cop hi ha més fases del circuit d'un crèdit documentari que es completen sense documentació en paper. La sol·licitud d'emissió d'un crèdit s'acostuma a fer telemàticament completant un formulari a la pàgina web de l'entitat financera.

Document corromput

Si un cop presentat un document al banc aquest es corromp, el banc podrà comunicar aquest fet al banc presentador i requerir-li que el torni a enviar. El banc presentador disposa d'un termini de trenta dies a comptar des de la data del requeriment. Si el document corromput no es presenta, el banc pot considerar el document com a no presentat sense allargar el termini (**art. e11**).

Per una altra banda, les comunicacions entre banc emissor i banc avisador també es fan utilitzant missatges SWIFT.

Finalment, cada cop també és més freqüent que la comunicació al beneficiari de l'obertura d'un crèdit documentari al seu favor es faci utilitzant la banca telemàtica.

Per tant, les fases inicials i finals del circuit ja es fan electrònicament. Queda la part intermèdia (presentació i validació de documents) per completar el procés. És més una qüestió de costum que de poca fiabilitat de les eines disponibles.

3.11.5 Conceptes equivalents

Les eUCP utilitzen nomenclatura pròpia lligada al suport electrònic del document. A continuació es presenta la interpretació d'alguns d'aquests conceptes:

- **Verificació aparent:** en termes de documents electrònics vol dir que les dades contingudes al document són formalment correctes.
- **Autenticació del document:** es pot verificar l'origen del document (identitat del remitent) i la integritat de la informació que conté.
- **Document:** fitxer electrònic.
- **Lloc de presentació:** vol dir adreça electrònica a la qual s'ha d'enviar el document.
- **Document signat:** el document ha d'incloure una signatura electrònica.

3.12 La carta de crèdit comercial

El crèdit documentari té el seu origen en les cartes que facilitaven els bancs als comerciants perquè poguessin disposar de diner efectiu en un altre país. El comerciant presentava aquesta carta signada pel seu banc a un banc local del país on s'havia desplaçat. La carta de crèdit comercial és l'evolució d'aquesta primera carta de crèdit, i per tant, en certa manera, es pot considerar com l'antecedent del crèdit documentari.

Avui en dia la carta de crèdit comercial té dues interpretacions. Una primera la considera sinònim del crèdit documentari, i aquesta accepció té el seu origen en una traducció literal de la versió anglesa de crèdit documentari, *letter of credit*. La segona accepció diferencia la carta de crèdit comercial del crèdit documentari. Es defineix com un document emès per un banc, anomenat *emissor*, a petició expressa de l'importador i per a la qual s'autoritza el beneficiari exportador a presentar lletres de canvi contra el banc emissor o una altra entitat bancària especificada a la carta. En aquest document, el banc emissor es compromet a pagar les

Lletres presentades sempre que l'exportador compleixi una sèrie de condicions demostrables mitjançant documents.

Aquesta forma de crèdit comercial es va desenvolupar especialment als Estats Units i posteriorment al Japó. En canvi, a Europa l'evolució va anar pel costat dels actuals crèdits documentaris.

Llevat de petites diferències formals, en la carta de crèdit comercial els plantejaments, els objectius i les regulacions són els mateixos que en el crèdit documentari.

La carta de crèdit comercial va tenir un ús bastant estès fins a l'aparició del sistema de telecomunicacions SWIFT. La seguretat que ofereix la teletransmissió codificada SWIFT és molt superior a la d'una carta en suport paper que el beneficiari porta personalment.

3.12.1 Funcionament

El cicle d'una carta de crèdit comença amb l'establiment d'una relació comercial que es concreta en un contracte de compravenda. Una dels punts que s'ha d'acordar en aquest contracte és el sistema de pagament que s'utilitzarà i les condicions que haurà de complir el beneficiari (exportador) per poder cobrar. Aquestes condicions han d'aparèixer al contracte.

L'importador s'adreça al seu banc i li sol·licita l'emissió d'una carta de crèdit comercial a favor de l'exportador. En aquesta carta, el banc emissor es compromet a pagar les lletres de canvi que l'exportador giri fins a arribar a un import màxim establert en la carta. Perquè l'exportador pugui cobrar haurà de presentar documents que demostrin que ha complert les condicions pactades. A mesura que l'exportador vagi presentant lletres al banc emissor, aquest les anirà pagant fins a arribar a cobrir tot l'import del crèdit. A la presentació, el banc emissor pot pagar o acceptar les lletres segons s'hagi pactat a la carta. Les lletres han de portar una referència que identifiqui la carta de crèdit que les empara.

La carta de crèdit comercial s'emet amb la finalitat que els efectes que incorpora puguin ser negociats. El seu avantatge és que el lliurat de la lletra és el banc emissor que dona garantia a la lletra. Com es pot comprovar, ens trobem amb un cas similar al del crèdit documentari, on el banc assumeix la responsabilitat de pagament d'un deute i només canvia la forma: amb la carta a partir de lletres i al crèdit documentari amb crèdit.

Una altra semblança amb el crèdit és la possibilitat de la transmissió. A la carta de crèdit comercial es fa endossant les lletres i en el crèdit documentari, emetent un crèdit transferible. Són també dos camins diferents per arribar a una mateixa finalitat. Les lletres de canvi generades són negociables en qualsevol banc sense limitacions.

Una tercera semblança és la irrevocabilitat d'ambdós mitjans, ja que tant la carta de crèdit comercial com el crèdit documentari són irrevocables per defecte.

Els dos mitjans també es paguen d'entrada a la caixa del banc emissor. Ara bé, en el crèdit documentari es preveu la figura del banc confirmador, i les caixes d'aquest banc també estarien obligades a assumir el pagament i fins i tot es pot designar un banc pagador per fer aquesta funció. En la carta de crèdit comercial, el beneficiari pot decidir negociar les lletres en qualsevol banc. Normalment no trobarà dificultats en el descompte, perquè estaran emeses per un altre banc.

En relació amb els documents que s'han de presentar per poder cobrar, són els mateixos que s'utilitzen en el crèdit documentari, i el procediment de validació també és el mateix.

Carta personal i crèdit comercial

La carta personal de crèdit es diferencia de la carta de crèdit comercial en el fet que la primera només té per finalitat obtenir diner en efectiu en una plaça diferent. Un exemple de carta personal de crèdit són els *traveller checks*, avui en dia en desús.

Una diferència destacable respecte al crèdit documentari és que la carta de crèdit comercial s'envia directament al beneficiari i aquest la presenta al banc juntament amb les lletres. També es poden utilitzar els serveis d'un banc corresponsal que validi l'autenticitat o procedència de la carta, i en aquest cas se'n fa un duplicat per al banc avisador. En canvi, en el crèdit documentari les instruccions s'envien únicament al banc avisador. També es podria designar un banc pagador per a la carta de crèdit comercial, però les lletres seguirien sent negociables a qualsevol banc, encara que aquesta opció no tindria molt sentit utilitzar-la.

La carta de crèdit comercial és una manera d'agilitar el crèdit documentari, perquè l'exportador pot escollir el banc que més li convingui.

Actualment, les cartes de crèdit comercial emeses en paper s'utilitzen molt poc perquè es presten a falsificacions, i les entitats bancàries opten clarament per la transmissió mitjançant missatges SWIFT, molt més segurs.

Per dificultar la possibilitat de falsificació, les cartes s'expedeixen en paper timbrat difícil d'imitar i, en cas de dubte, si el banc negociador no ha estat avisat prèviament pot consultar el banc emissor abans de fer qualsevol actuació.

3.12.2 Diferències entre carta de crèdit comercial i crèdit documentari

Les diferències són les següents:

- Per la forma d'emissió: la carta de crèdit comercial s'emet en impresos de seguretat del banc emissor, encara que també es pot teletransferir; en canvi, el crèdit documentari s'emet en formularis estàndard proposats per la CCI o en models SWIFT.
- Per la forma de trametre la informació: la carta de crèdit comercial s'envia directament al beneficiari o se li fa arribar mitjançant un corresponsal, que es quedarà una còpia, mentre que el crèdit documentari sempre es gestiona a través del banc corresponsal.
- Per la forma de pagament: la carta de crèdit comercial s'instrumenta amb lletres de canvi que poden ser cobrades a les caixes del banc emissor o

negociades en qualsevol altre banc, i l'honra del crèdit documentari, tot i que teòricament s'hauria de fer al banc emissor, s'acostuma a fer al banc designat segons el que estipulin les condicions del crèdit (pagament a la vista, pagament diferit, acceptació d'efectes o negociació d'efectes).

- Segons la possibilitat d'utilitzar girs: les cartes de crèdit comercial sempre incorporen girs, mentre que en el crèdit documentari es poden emprar però existeixen altres alternatives.
- Segons la possibilitat de fer disposicions parcials: en les cartes de crèdit comercial les disposicions parcials se sobreentenen, perquè el banc anirà pagant o acceptant lletres a mesura que el beneficiari les presenti fins a arribar al límit. Les lletres descomptades s'aniran anotant a la part posterior de la carta de crèdit. Al crèdit documentari dependrà de les condicions establertes a l'hora d'emetre el crèdit, i en cap cas es fan anotacions si s'utilitzen les disposicions parcials.
- Modificacions: les modificacions que es facin a la carta inicial s'han d'anotar en un altre document que s'adjuntarà al mateix expedient. Les modificacions s'han de remetre als bancs negociadors, i les que es puguin fer al crèdit documentari només seran vàlides si les accepta el beneficiari.

De la mateixa manera que els crèdits documentaris, les cartes de crèdit comercial també estan regulades per les UCP.

3.12.3 En quins casos es pot utilitzar la carta de crèdit comercial?

Encara que no és molt habitual, sí que hi ha algunes situacions en les quals pot ser interessant utilitzar aquest mitjà de pagament. Algunes d'aquestes són quan el banc de l'exportador i el de l'importador són coneguts i de solvència reconeguda o quan no existeixi risc de país (ni polític ni de transferència). Una altra opció és si es volen cobrir diverses operacions d'un mateix concepte per un període de temps determinat (per exemple, proveir de carburant una flota de camions). Un darrer exemple és quan es busca la seguretat del crèdit documentari però amb una major flexibilitat i cost més baix.